Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьйлу 1923 шера дениз ● ШОАТТА, 23 сентябрь, 1976 шу. ● № 114 (5934). ● Мах 2 кап.

ПЯТИЛЕТКА КХАЬ ШЕРА ПЛАН — 7 ОКТЯБРГА!

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

1978 шера план кхочуш тІехкхоачаш яра, 1978 шера бархІ бетта промышленноста, транспорта, бувзама производства эффективности балха дикалла лакхъяра тІехьара къовсам чІоагІбара дьрхача социалистически яхьа итогашка а хьежа КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бюрос, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо цоцам баьб социалистически яхье котъьннарг дархІа

РАЙОНИЙ ХЬАЛХАРЧА ГРУППЕ ГІОЛЛА:
НАЗРАНОВСКИ РАЙОН

продукци маьхала якхара 8 бетта план 103 процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 110 процент кхоачашъяьр.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОН

продукци маьхала якхара 8 бетта план 103 процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 103 процент кхоачашъяьр.

РАЙОНИЙ ШОЛЛАГІЧА ГРУППЕ ГІОЛЛА:
АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОН

продукци маьхала якхара 8 бетта план 103 процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 114 процент кхоачашъяьр.

ОБЪЕДИНЕНЕШТА ЮКЪЕ
ХЬАЛХАРА МОТТИГ ХЬОЖАЕ:
«ПРОМАВТОМАТИКА» ЯХАЧА ІИЛМА-ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕНА;
ШОЛЛАГІА МОТТИГ:
швейни производствени объединенена;
КХОАЛАГІА МОТТИГ:
«Сельхозтехника» республикански объединенена.

ПРОМЫШЛЕННОСТА, ТРАНСПОРТА, БУВЗАМА ПРЕДПРИЯТЕШТА ЮКЪЕ
ХЬАЛХАРА МОТТИГ:

Горячеводски УБР-а,
НГДУ «Малгобекнефта»,
Ацетонни завода,
ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода,
«Красный молот» завода,
Экспериментально-механически завода,
Назрановски автотранспортни предприятена;

ШОЛЛАГІА МОТТИГ:

НГДУ «Горскнефта»,
СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода,
ВІашагІкхийттача Грозненски ТЭЦ-а,
Грозненски дулха комбината,
Шалински мехлесхоза,
«Ачалуки» яхача минеральни хий арахецача завода,
Грозненски локомотивни депона,
Грозненски городашта юкъерча телефонни станцена;

КХОАЛАГІА МОТТИГ:

«Кавказтрансгаз» объединенена,
«Нефтехимзапчасть» завода,
«Трансмаш» завода,
«Пищемаш» завода,
Грозненски мыьих еча комбината,
Веденски мехлесхоза,
Бытовой гІуллакхаш деча Министерства «Чечингушвейбыт» объединенена;
Пассажирски автотранспорта Грозненски производствени объединенена,
«Грознефть» объединене Ташкалински технологически транспорта управленена.

Цунца цхьана белгалдьаьккхад «Грознефтеоргсинтез» объединене, Нохч-ГІалгІай цементни завода, рудин йоацача гІишлон материалий Карабулакски завода коллективаша 1978 шера 8 бетта плании тІанийца деккхераш кхоачащделга ледара леладелга.

ТІанийцача соцам тІа КПСС Грозненски горкома, парте Заводской, Сунженски, Шалински райкомий, горрайисполкомий, ВЛКСМ райкомий теркам тІабербабаьб предприятеи коллективаш 1978 шера плани деккхераш кхоачашдара тІехьажсаш хилара, хІаьта 9 бетта план республике ерригача районашех къахьегама коллективашев кхоачашъяр Іалашделга хьадийхад.

ПРОПАГАНДИСТА РЕСПУБЛИКАНСКИ ДИ

Селхан, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политически дешара ЦІагІа пропагандиста республиканска Ди хилар. Укхаза бар республикерча ерригача политически экономически заеношкара пропагандисташ, боахамий кулгалхой, парте райкомий, парткомий секретараш, кхыдолча кхыбараш.

Гулбеннараша «Парте идеологически балха актуальни дешаш» яхача Л. И. Брежневе книжкаж къахьегамхошта политически экономически дешар Іомаделга дІахо йодача хана дикагІа вІаштІехьдаккхара деккхарех» доклад йир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара **М. О. Бузуртанова**.

Доклад чакхъьаьнначул тІехьагІа пленешка шоай политически экономически дешара гІулакхаш дувцаш къамаьлаш дир пропагандиста «Красный молот» завода керттерча технолога заместитела **В. И. Ушкова**, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара **Г. Х. Эльмурзаева**, КПСС Наурски райкома секретара **Х. М. Герзалиева**, парте Назрановски райкома секретара **А. М. Тутаева**.

ТІаккха, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома сийлен грамоташ луш, республика сийлен Улга тІа дІаязбеш соакха хьинаре къахьийгача пропагандистий йоккха группа белгальяьккхачул тІехьагІа, «Империализма идеологически диверсеш» яхача темах Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советерча госбезопасноста комитета председатела заместитела **Н. И. Храмова**, «Китайн хІанзарча этапера советско-китайски отношенеш» яха лекцеш йийшар КПСС обкома лектора **В. И. Бинкина**.

Гурахьа дуъ ялаташ дІаде болабеннаб МагІалбикерча «Ингушский» совхоза механизатораш. СихагІа гуйран балхаш йистедахара социалистически яхь а йоаржаь къахьегаш ба № 1 йолча мехотрядера тракторист Котгоев Юнаки Богатырев Османи (хьалхарча сурта тІа), цаьлнаш тІа болх бу Додов Махьмадгери, Салтукиев Вауди. НормагІа 12 гектар йоагІача, дийнахьа 18 гектарега кхоачаш ялат дІадув цар агрегаташ.

ШоллагІча сурта тІа: гурахьа ялат дІадуваьча.

Н. ПЛИЕВА сурташ.

СИХДЕННАД КХАШКАРА БАЛХАШ

Дентара денга шерагІа лраш йоагІа кхашкара гуйран балхаш сихеп агротехнически дикагІча хаьанхен чудерзадара къахьегамхоша йоаржаь социалистически яхь. ДукхагІа хулаш йоагІа СССР керлача Конституце шу дизара сийна вахте уттa механизированни отрядаш, звеноаш.

Гуйра чуерзвечира гІадвута хоаваш ух хІара денна. Шекара свеклай кхашкара балхаш къаьстта «сихденнад — уж чуэца йолальча хьалхарча цхьан кІирагІа 800 гектара тІара лаьннай 17,2 эзар тонн свеклаш. Свеклаш чуэцара балхаш дика дІадоладаьд Урус - Мартановски районерча свеклаш лелаераша. 351 гектара тІара цар чуийцад 8 эзар тонн совгІа кераэ оалаш, е хІара гектара тІара 223 центнер.

Районерча свеклаш лелаераштa юкъе къаьстта дика къахьийгад «Горец» яхача совхоза коллективо.

Дика хьийкъа свеклаш чуэцаш боахк Гудермесски районера къахьегамхой. Районе чуийцача 165 гектарах хІаране тІара 233 центнер свеклаш яьннай юкъера лаьрхІача, е ерригаш а — 4 эзар тонн тарга.

Цул а духхагІа, хІара гектара тІара 245 центнер свеклаш йоак Ачхой - Мартанерча боахамий къахьегамхоша. Цар чІоагІа хьалхьаьцай чимпольцаша йоаржаь инициатива — из культура дІайийначa деррагача кхашкара дукхагІа шекара свеклаш чуэцилга.

ЦІенкашта къахьегама яхь лъркай генараш чуэцаш боахкача болхлошта юкъе. Гудермесски района боахамашка 93 процент чуийца даьннад уж. Грозненски районе ше дикъа генараш чуийца даьннад. ХІаьта хьуькъамга диллача эгара лаккагІа толамаш доах Сунженски района юрта боахама механизированни отрядаша.

Республика чуийца даьннад 3 эзар гектар совгІа генараш — дІадийнарех шелагІа даьа.

Ялат дІадувча кхашка лаьрххІа къовсам баьржаб хургболча хьувкъана тешаме лорд йоллара тІехьа. ХІана ялата а ниттa доакъарийна а лаьрхІа гурахьа юа культураш дІаюаш латт колхозашкей совхозашкея. ДІайийна яьннай хьалхара 13 эзар совгІа гектар, хІаьта царех ахаш — Наурски района къахьегамхоща дІайийнай. Ши эзар совгІа гектар гурахьа дуъ ялат дІадийнад МагІалбикерча механизатораша, иззамиссел — Шелковской района боахамаша а.

Республике укх гурахьа деррига а дІаде дезар да 211 эзар гектар ялат. Соахкарчул сихагІа лел кхашкара балхаш.

Доакъар Іалашдеча къадьегараш а бaц хІехьабиса лерхІаш. ХІанз гуйран балхаш хьоахаш латт боахамашка, хІара денна дукхагІа хулаш латт дикача аьла артІаш. Республика боахамашка Іалашгъьай 150 эзар тонн йол — планегІа йоагІачох 84 процент.

Планал тІех йол Іалашъеш ба хІанз Грозненски, Гудермесски, Ножай-Юртовски районий боахамий къахьегамхой.

Силос Іалашъяра балхаш шерра даьржад Надтеречни района боахамашка. Района къахьегамхоша дош деннадар 46 эзар тонн силос лаьттах йолда, хІаьта хІанзалех ь а кийчъяьй 51 эзар тонн. ДІахо даржаш латт моьна доакъар Іалашдара балхаш.

ДІадахача кІирагІа дикка дегІаденад гранулаши баьций витаминни хьоари Іалашделга. Республикерча доакъар Іалашдераша фермай складашка из болх болабича дена дІачудешад 21 эзар тонн витаминни доакъар, хІаьта деррига а — 40 эзар тоннага из дІакхоачаде яьна деккхар тІанийцад.

Кхьачарех дукхагІа — деррига а 11 эзар совгІа тонн витаминни доакъар кийчдаьд Шелковской района боахамий механизированни отрядаша. Планал совгІа витаминни доакъар дІахо а кийчдеш да.

БАКУ БАЙРАКХА ТІА ДОККХА СОВГІАТ

Революционни болаше, Азербайджане Советски Іаьдал оттадечеи чІоагІдечеи доккхий хІадаш карагІдаларах, 1941—1945 шерашкарча Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІеми тІа фашистски гІаьрахой эшабеча доккха даькъа юкъедахьарех, боахама а культурин а даьгье къахьегамхоша толамаш далара города Бакуна кийнй Ленина орден.

22 сентябре Азербайджански ССР столица хилар города Бакуна Даьхен доккха совгІат далара хетаьь парте Бакински горкоми хьалхьа депутатий городской Советон партийни, советски, общественни организацей, къахьегама коллективай, эскаре доакъой вакхалаша цхьаьне ь торжественни заседани.

Зале бар Азербайджана Компарте ЦК членаш членалла кандидаташ, СССР-ен Азербайджански ССР-ен Лакхехьарча Советий депутаташ, производства хьалхалаттараш, Іилман культуран деятелаш, ленински парте ветеранаш, общественни организацей вакхалаш.

Гулбеннараша геттара безаме тІанийцар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев.

Торжественни заседание президиуме — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Азербайджана Компарте ЦК хьалхара секретарь Г. А. Алиев, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь К. У. Черненко.

Заседание къамаьл дир гулбеннараша чІоагІа дІаьхдаь тІеараш деттаж тІанийцача воккъоста Л. И. Брежнева.

Ше къамаьл даь воалаш воккъоста Л. И. Брежневе Іодийшар города Бакуна Ленина орден ялара дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ, хІаьта гулбеннараша чІоагІа тІоараш а детташ города байракхах дІаэлкар Даьхен эгара доккхагІа дола совгІат. Баку а ерригача республика а къахьегамхой совгІат далерца даьгьала баьцар цо.

Заседание къамаьлаш дача ораторашa Бакунен бакинаштен карагІдаьнарий иштта лакха мах барах дег тІара баркал аьлар парте Центральни Комитета, Советски правительствана, воккъоста Л. И. Брежнева шийна, хІаьта республика къахьегамхоша шоашта хьалхашка латта деккхараш сийлеца кхоачашдергхилярах, ленински парте XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяра тІехьа лоаттабеча къовсаме нерда толамаш доахаргхиларах тешам белар.

Торжественни заседание доакъашхоша чІоагІа деган айденна а болаш тІанийцар КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, Советски правительствега доьхьйташ дола моаршала письмо.

(ТАСС).

ГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЬТТА ІИЛМА-ТОХКАМА ИНСТИТУТА КЪАХЬЕГАМА ЦІЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Мехкдаьтта чакхдоахен мехкдаьттахимически промышленность дегІайоалаеча моторни доагамаш, машинашта хьенха даьтташ, кхыйола химически продукташ ялара керда методаш кийчъяраи уж производствана юкъехувлараш доккха даькъа юкъедахьарах **Къахьегама ЦІеча Байракха** орден лойла СССР мехкдаьтта чакхдовхачев мехкдаьттахимически промышленноста Министерства **Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института**.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
Председатель Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума
секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

г. Москва, Кремль.
1978 шу, 21 сентябрь.

«СЕВКАВНИПИНЕФТЬ» ЯХАЧА ИНСТИТУТА ВОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ИЗОБРЕТАТЕЛЬ ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Изобретательски Іилма-технически балха даькъе доккхий гІуллакхаш карагІдувларах хьинаре общественни болх барах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика **заслуженни изобретатель** яха сийлен цІи лойла:

Ланченко Александр Михайловича — сектора заведующена.

[illegible] Олег Владимировича — отдела заведующе заместитела.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1978 шу, 20 сентябрь.

«СЕВКАВНИПИНЕФТЬ» ЯХАЧЕИ «ГРОЗНИИ» ИНСТИТУТИИ ВОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МЕХКДАЬТТА, МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА, МЕХКДАЬТТАХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ ВОЛХЛО ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика мехкдаьттаи мехкдаьтта чакхдоахен промышленность дегІайоалаеча доккхий гІуллакхаш карагІдувларах общественни балха хьинаре даькъа лацарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика мехкдаьтта, мехкдаьтта чакхдоахача, мехкдаьттахимически промышленноста **заслуженни болхло** яха сийлен цІи лойла:

«СЕВКАВНИПИНЕФТЬ» ЯХАЧА ИНСТИТУТЕ ГІОЛЛА:

Арзамов Иван Сергеевича — отдела начальника.
Волкова Анастасия Павловнана — йоккхагІйолча Іилман болхлочон.
Глазунова Надежда Марковнана — йоккхагІйолча лаборантkана.
Косенко Борис Михайловича — экспериментально-механически мастерске слесаро.
Мальсагов Махьмада Султана — секторе заведующена.
Мавгрийский Александр Сергеевича — института директора.
Сизенко Мей Павловича — лаборатора заведующена.

«ГРОЗНИИ» ИНСТИТУТЕ ГІОЛЛА:

Степаненко Анна Николаевнана — йоккхагІйолча лаборантkана.
Попов Анатолий Сергеевича — автослесаря.
Борисова Людмила Васильевнана — сектора заведующена.
Головко Глеб Константиновича — сектора заведующена.
[illegible] Гера Петровнана — группа кулгалхочон.
[illegible] Николай Леонидовича — сектора заведующена.
Стефиконуло Нина Ивановнана — установка начальника.
Мусаев Сайд-Махьмад Мусаевича — воккхагІйолча оператора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1978 шу, 20 сентябрь.

Нас. С. А. ТЕМИРАЕВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика мехкдаьтта промышленносте дуккхача шерашка беркате болх барах, общественни балхе хьинаре даькъе лацарахи вальча дийнахьа дена шовзтаъе итт шу даларцеи дувзаденна Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Сийлен грамота лойла **ТЕМИРАЕВ** Сослан Акеровича — Малгобекски бурувдеттача балхий управлене начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1978 шу, 18 сентябрь.

ИСТОРЕ ЛОАРХІАМЕ ДЕШАШ ДИЙЦАР

Республика столице 21-ча сентябре шиъ болх дІаболабир шин дийнахьа чакхйоаккхаш хиннача Къилбаседа-Кавказски лакхерча школа Іилман центрои Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университетои вІашагІтехача Донен Къилбаседа Кавказев къамий истоpe историографе проблемашта хетаьча Іилман конференце.

Конференци лоаца къамаьл а даь хьайийллар Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университета ректора, профессора **М. П. Павлова**. Конференце доакъашхошка моаршал хоатташ а республика исторически Іилман болхлошта хьалхашка латта деккхараш белгалдоахаш а конференце къамаьл дир КПСС ЦК членалла кандидата, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара **А. В. Власова**.

Гулбеннараша чІоагІа терлам тІабаьхийта ладийгІар СССР Іилмай Академе СССР истоpe Института директора, академика **А. Л. Нарочницке** яьча «Къилбаседа Кавказа шрача замангара вай деношка кхаччалца дола истори чулоацам болча балха керттера проблемаш деккхараш» яхача докладага.

Пленарни заседание конференце доакъашхошта къалхашка Къилбаседа - Малхбоален Кавказа къемаш Россех дІакхетара методологически дешаех доклад йир Ленина цІерагІча Дагестански пачхьалкхен университета СССР истоpe кафедра заведующе, профессора **Р. М. Магомедова**. ХІаьта Къилбаседа Кавказе археологех йолча вай ханарча историографе актуальни проблемех дийцар Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университета профессора **В. Б. Виноградова**. «Регионални истори Іомадара методологе цхьайола проблемаш» яхаш яр Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университета профессора **В. П. Крикунова** яь доклад. «Даьхен истоpe проблемаш «Къилбаседа-Кавказски лакхерча школа Іилман центра Известеш» яхача журнала тІа» яха доклад йир профессора **Л. А. Этенкое** (Ростов).

Пленарни заседани чакхъьынначул тІехьагІа секцешта бекъа а бенна Донен Къилбаседа Кавказен, цу даькъе Нохч-ГІалгІайчен а, къамий истоpe лоархІаме дешаш къестадеш хилар Москвера, Ростовера, Грознера, Махачкалера, Нальчикера, Краснодарера, кхыйолча городашкара цІи хеза Іилмахой юкъебола конференце доакъашхой.

Конференце балха юкъе даькъа лоацаш хилар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретарь **М. О. Бузуртанов**, КПСС обкома отделий заведующеш **А. Н. Тацитов**, **Р. Н. Тимошенко**, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатела заместитель **Т. У. Махмудхаджиева**.

КХОАНА — МАШИНАШЪЕЧУН ДИ

АЙДЕННАЧА ХЬИНАРЦА

Машиностроени йоккхийча центран цаI а хилла дIаэттай вай Нохч-ГIалгIай республика. Республикерча машинашъяраша ерриге меттигашка дохьийташ гази промышленностан, мехкадаьттехнически промышленностан, кхин боахама кхийча доакъошта лаьрхIа дукха оборудовани. Хьовча оборудовани доккхагIдола дакъа — хIанарчар боарамера машинаш, механизмаш, приборащ чIоагIа дика лоорхIаш я мехкадаьттехоша, химикаша, ГIишлошйоша, кхечар промышленностан коммунальни боахамен болхлоша. Нохч-ГIалгIай республикерча машинашъяроша ерзоца махках тайпара машинаш социалистически легера мехкашка, Iербий мехкашка, Инда, Пакистана, кхечу мехкашка дIаюкхуьйй.

ТIа коллективо укх шера машинашъечун Ди белгалдоакх 10-ча пятилетка 3-ча шерон бIарчча пятилеткан лаьчкахьоккхен плани социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдар дукха къовсам лоттабеча политически къахьегамах хьинар айденнача хьале. Продукци хьоарам цунна реализаци яран 8 бетта план изделей дукхагIа долча тайпашта тIехиэоачашъяьй, оттаьча планал совгIа 324 эзар сома мах тIа а хь, 229 эзар сома реализаци яьй продукцено. Цу тайпара, валава продукци шера планал совгIа ерзоцар аьнна тIенийда хинна декхар тIехкхоачашдеш, хIаьта реализаци яра план 76 процент кхоачашъяьй.

28 процентал совгIа йола продукци дикагIа Знак йолаш дIаяза. Укх шера дIабахача 8 бетта къахьегам овсарле 3,8 процент лакхъеннай, планагIа оаьрзIо хинначул 3 процента меттал. Тоаденнад продукци хьарга дIабода мал лаьбора хьоккхамаш а алхха 7 бетта планал совгIа кхоадаьд 74 эзар сом. Завода цехашта юкъе продукци хьарга плани социалистически декхараш кхоачашдарга дилача хьоккхамаш эгтара дикагIа да № 5, № 7 йолча цехий коллективаш. Производствен къахьегам вIаштIехьбаккхара комплексни системе шерра юкъе а кхухьаш, тела лаьгI ца йолийташ болх бу цу цехий коллективаша, продукци хьара, къахьегама овсарлен бала дикаьи лакхъяра оттаьр хIара бетта планаш тIехкхоачашдо.

Лакха белгальлача цехашка хьоккхамаш тоаденнад керттерча производственни фондех пайда эцаран производствега дIададар кIезигдаран. Алхха укх шера ворхI бетта продукци хьарга дIададар лохдарах планал совгIа 35 эзар сом кхоадаьд. Цеха хьинаре къахьег коммунисташа ин. Рыженковски Брызгунован кулгалдеча бригадаша. Цу бригадай чоахьа смежни профессеш Iомаяь ба, цудукъе цо новкъостал ду къахьегама овсарле лакхъяра. Цар дIадоладаь гIулакх хьал а лаьца къахьегаш а вон бригадаш а, цеха 81 болхлочо хIанзале а кхоачашъяьй 3 шера план. Царех ба котальщикаш — дехьа вовIх Реутовгiар, В. Е. Букань, В. С. Шереншев, сварщикаш Г. Р. Шихавиевич, Я. И. Юргун, В. И. Гужова, В. В. Вьюшков, Ю. Д. Лебедь, дукха кхыбараш.

Заготовкаш еча цехашта юкъе хьалхалатт № 1, № 4 йолча цехий коллективаш. № 1 йолча цеха коллективо укх шера 8 бетта производственни план кхоачашъяьй: чона литье хьара — 102,6 проценти къахьегама овсарле лакхъяра — 110,2 проценти. Цеха коллективо чIоагIа болх бу прогрессивни технологеIа хьоеш йола литейни заготовкаш, белгтела оьмча, оболочкаш, кокильни литьеи кхача, шьIагIа чIоагIлуш йола смесеш юкъе а укийташ хьаеш йола литьеи апсамьыккара. ЧIоагIа хьинар айденна къахьег цехе формовщика В. Н. Буслоева, стерженщица З. А. Корпова, болат лоаладача В. Н. Бокенова, кхычар.

№ 4 йолча цеха коллективо планал совгIа 810 тонн заковкаш кха е ь, хIанз къовсам лоттабу продукци арахецаре 3 шера план ханал хьалха, СССР кердача Конституце шу дузе ди хьетIехьташ кхоачашъяр дукъе. Цу декхара чотах хIанзале а хьаьй 3655 тонн заготовкаш. Яхье хьинарешта юкъе хьалха латт кузнеций ин. В. С. Антавска, Б. М. Наноева, В. А. Вербицка, кхычар бригадаш. Шоай 3 шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяьй цар.

Машинашъечул Ди довккхийча къахьегама совгIатаща белгалдоакх № 6 йолча цеха болхлоша. Продукци арахецаре 101,1 проценти къахьегама овсарле лакхъяра — 107,8 проценти кхоачашъяьй план. Цеха ударникаша ин. Н. Ф. Беликова — сверловщица, Н. Г. Александрова — токаре, А. Л. Кибаленкос — оборудовани ремонт еча слесаре, кхычар шоай сменни заданеш 140—150 процент кхоачашъе.

Ше-шоай 3 шера производственни заданеш тIехкхоачашъярца белгалдоакх укх шера машинашъечун Ди 182 сага, 4 шера заданеш тIехкхоачашъярца — 18 саго. Царех дукхаберна машинашъечун Ди белгалдоаккхаш Сийлен грамоташи вIачан премиши тийннай.

Краснамолотовский коллективо кхы а хьинарегIа къахьегарга 1978 шерарах бIарчча 10 пятилетка лаьчкахьоккхен плани социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдар дукъе.

К. ГОЦКИЙ,
«Красный молот» завода керттера экономист.

МИШТА КХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ

Ер шу доладеннача юкъе социалистически декхараш тIаийцадар «Трансмаш» яхача грозненски завода коллективо — шера план 26 декабре кхоачашъе, планал совгIа 170 эзар сома мах товарни продукци арахецен мах хала лакхдер, 200 тракторни прицеп хьае.

Шоай торонашка а хьаьжа, хIана кхы а доккхагIа декхараш тIаийцад коллективо — иттлагIча пятилетка 3-ча шера план 24 декабре кхоачашъе, шу чакхдалалехьа 300 эзар сома мах 250 тракторни прицеп хьае а из продукци планал совгIа юрта боахамга йохка а.

Ше тIаийца социалистически декхараш 8 бетта тIехкхоачашдаьд завода коллективо. 8 бетта тIаийцача декхарегIа планал совгIа 200 эзар сома мах продукци йохка лаьрхIадар, хIаьта ехкар 1373 сома мах а, планал совгIа арахеца лаьрхIа еррига продукци 200 эзар сома мах яр, хIаьта арахийцар — 1245 эзар сома мах. Планал совгIа хьае лаьрхIача 234 тракторни прицепа меттел хьаьй 1580. Керттерча даькъе планаш кийсйича 121,2 процент лакхъеннача къахьегама овсарлен чотах арахийцай продукци.

Коллективо уж толамаш даьхад бригади яхьаш, цехашта юкъера яхьаш, «Профессех дикагIвола болхло», «ДикагIвола хьехамча», «ДикагIвола къона болхло», «ДикагIвола водитель» яха яхьаш вIашагIйохкар бахьан долаш.

Коллективо яхь лелаю «Красный молот» заводаца, Аргунски «Пищемаш» заводаца, Нальчикерча машинаш еча заводаца. 21 августе цу заводашта юкъе итогаш ви, 1-ча ах шера баьча балхах хьахинарашка диллача хьалхара моттиг лаьцкар оаха.

Заводо хаддаьза шефски новкъостал ду вай республика колхозашта совхозашта. ХIанзалца 16,8 эзар сома мах даьд из новкъостал.

ХIаьта, шекo йоацаш, завода болхлоша хьинаре къахьегар бахьан долаш даьхад уж деррига толамаш, царех ба производстве хьалхалаттараш — токарь Саломатин Виктор Иванович, сверловщик Бедияк Николай Григорьевич, токарь Мудаев Лечи Исмаилович, фрезеровщик Василихин Михаил Васильевич, сварщик Черный Иван Иванович, штамповщица Черныщова Клавдия Андреевна, дукха кхыбараш.

И. ПРИХОДЬКО,
«Трансмаш» завода директор.

Назрановски «Электроинструмент» завода коммунистически къахьегама ударника Аушев Юсайн Хьусейна дIалуш йола продукци тIехдика мара хилац.

Къахьегама Цlеча Байракха орден, Ленински юбилейни медаль, «ИйсалгIча пятилетка ударник» яха цIи лелаеш вола Аушев масайтазза завода хьаржача социалистически яхье хьалха хиннав.

Ше болх беча шерашка дукхача къоначa болхлошта шийн опыт дIалуш, уж болх бе Iомабеш хьавоагIа Хьусейн. Цун тIеххьарча учениках цаI ва Газдиев Iалаудина Муса. Шийн хьехамчагара хьоккхам оаш, дика болх беш ва Муса.

Завода болхлошта юкъе дика къахьегарца белгаляьна я Берилло Любовь Васильевна керте латта слесарий - сборщикий бригада. Цу бригадо арахецa продукци цкъа дIаелча юха цa йиташ дIайохьийт. ХIаьта бригадир «Коммунистически къахьегама ударник» иттлагIа пятилетка йолаелча дена шийн плановни заданеш 105—110 процент кхоачашъеш хьайоагIа. Любовь Васильевна завода болхлошта юкъе хьаржача социалистически яхье котало лелаеш я.

СУРТАШ ТIА: 1. бригадир Берилло Любовь Васильевна, Газдиева Нина, Точиева Люба, Орцханова Фатима. 2. (аьрдехьара аьттехьа) хьехамча Аушев Хьусейни цун ученик Газдиев Мусаи чертежага хьожаш бола.

П. ПЛИЕВА сурташ.

ИШТТА КЪАХЬЕГ КХАЛНАХА

Района къахьегамхоша дика хоал ду Ахриев ГIапура цIерагIа «Электроинструмент» завода коллективах. Шерагара шерага шоай социалистически декхараш тIехкхоачашдеш хьайоагIа из. Завода коллектив республиканск Сийлен улга тIара Iо да йоала дукха ха я.

КПСС Централъни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК арадаьккхача Письмона жоп а луш цехашкеи участкашкеи чакхъяьккхача собранешка завода къахьегамхоша шоай балха тIарча кхоачамбоацарий боаьоца тохкам а баь, мероприятеш оттайир. «Продукци дукхагIа, дикагIа, дIададар кIезигагIа долаш лургья» яхача девизагIа производства эффективность дIахо лакхъяр дукъа кхы а шерагIа социалистически яхь йоарже лаьрхIар.

1966 — 1970 шерашка цар хIара дийнахьа арахецаш яр 750 машинка, 1971 — 1975 шерашка — 1144 машинка, укх пятилетке цар арахецаргья — 1672 электросверлильни машинка.

Мишта вIаштIехьдаьннад болхлой тIаийца социалистически декхараш кхоачашде?

Цу йоккхача завода производственни деррига тоатолагаш чудоаккхача сборочни цехе хилар со. Юхxера а укх чу вIашагIйохк электромашинкай кагий оатхалаш, укх чура дIайохьийт лаччахьалкxемашинка.

Укхаза къаьстта хоалу къахьегама айенна рити. ХIара проходе, хIара бригаде хьалъяхна яда «Социалистически яхье котвалинар» яха цIе вымпелаш. Шортига дола транспортера лента, сиха, надий лел балхага даьша хьинар долча кхалнаьха кулгаш. Дукха ба укхаза завод хьайийллача хана дена болх беш йоккха опыт йола шоай гIулакха говзанчаш.

Царех цаI я сборщикий бригадир Яндиева Дугурхан. Наладкашта монтаж, редуктора сборка, клейка еш я цун бригада. 1965 шера денз болх беш я Дугурхан. Завод болх бе йолаелча ученица йолаш болх дIаболабир цо.

— Эттара хьалха кхераелар со, — дуец Дугурхана, — хIана аьлча йовзаш яцар машинкай оатхалаш. Цу хана тхо арахецаш дар «ИЭ-1003», «ИЭ-1008» яха машинкаш. Сиха Iомайир аз кулга говзал. Безабелар болх. Ши кIира даьлча йолаелар со норма тIехкхоачашъе. Нормах 200 накладка вIашагIйолла езача аз из цифра 250-га дIакхоачайора. Итт шу даьннад бригадиралла болх бу.

Дикъ шу мара дац цун еррига бригада вIашагIкхийтта. ХIана шийн йола кулга говзал дIахьехаш я шийн болхлошта. Аз цунца къамаьл деча хана шийх кIезига дуцар бригадиро, боккхача безамца бувцар шийца болх беш бола болхлой.

— Са бригаде болх беш я Муталиева Хьанифа, — йоах Яндиева Дугурхана, — юкъхьаьнца балха еача хана хала дар цунна. Ученицалла балха ера из. ХIара дийнахьа шийн новкъостаща фу ду хьожаш, цартара говзал Iомаеш яр. Эхь ца хеташ хоаттар шийна ца ховр. Укх бархI шера коллективе цIи хеза, брак йоацаш болх беш хьайоагIа Хьанифа. ХIара дийнахьа ю шийн нормаш 115—120 процент кхоачашъю.

Дика болх беш хьайоагIа Плиева Iашат а, шийн нормаш 110 — 115 процент кхоачашъеш. Шоайла лелаю цар социалистически яхь.

— Пхи шу дузаш латт заводе аз къахьега, — йоах Iашата, — цIаьккха а йицлургьац сона сай хьехамча Яндиева Дугурхан. Цо Iомадир сона дукхадар: хьинаре къахьегилга, балха кIара минутах бизза пайда эцилга, са балхах ма ца йоалаш моттиг пийсьелча сихха сона новкъостал дора, хьехар дора, шийн говзал Iомайора. — Иштта къахьегар бахьан долаш шерагара шерага лакхлора са балха говзал, йиълагIча разряда сборщица я со хIанз.

ХIанз Iашата вIашагIъехка машинкай оатхалаш дIаеш контролераш цкъа хьежача кхы юха ца ерзаеш.

ХIара шера дукхагIа хуа Дугурхана Iомабаь производственникаш. Шийна мел хоаш дола дикадар царна дIадовзийташ я из.

Дукхьал дIабахача бетта цу бригадо арахийцар 4500 машинка. ПланагIа 3900 мара йоацача. Ер шу хьадоладелча денз шийн планаш 103 процент кхоачашъеш хьайоагIа Яндиева Дугурхана кулгалду коллектив.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ХАНАЛ ХЬАЛХА БУВЛАРАШ

Аргунерча «Пищемаш» завода коллективо товарни продукци арахецарен из мах-хала лакхарен бархI бетта планаш ханал хьалха кхоачашъяьй. Планал совгIа арахийцай дукха эзараш сомий мах-хала продукци. Уж толамаш доахача къаьстта шоашере масал гойташ хьабоагIа механо - сборочни цеха болхлой. Цар арахеш ящични транспортераш. Из продукци дукхагIа, дикагIа, дIададар кIезигагIа долаш хилийта гIерт уж.

Заводе лоархIача социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа Товсултанов Султанни Ларсанов Юрен кулгалду слесарий - сборщикий бригадаш. Масала, Ларсанов Юре кулгалду бригада шоашта бетта дена 1979 шера чотах къахьегаш я. Вай юкъерча ду бригадашкара дукхагIа бола болхлой юоца ба. Бакъда шоай декхараш дикка кхоачашдеш ба уж. Царех ва Товсултанов Султан а.

Заводе балха шера ма дагь шу хьалха. ХIаьта эскаре вахалехьа Султан болх бей хилар Грозненча Шерипов Асланбека цIерагIча мехкадаьтта чакхдоахача заводе. Дукха ха ялалехьа бригадана кулгалде хьожавир из. ХIаьта дика болх барах 1975 — 1977 шерашка «Социалистически яхье котвалинар» яха знакаш елар цунна. Товсултанов Султана кулгалду бригада чIоагIа барт болаш я, моллагIа хьалхашка латта декхар сийленца кхоачашду цун болхлоша. БархI бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй коллективо, планал совгIа сийнай дукхача мехьера продукци.

Декхий балха толамаш даха аьттув балара бахьан да бригада балха дисциплина дика лелаяр, къонахчарна боккхагIчар хьехам балар. ВIашех иштта Iимерза, эша гIо-новкъостал деш, бартцхьоагIо йолаш хьабоагIа цу бригада болхлой. Шоай керттера гIулакх лоархI цар дукхагIа, дикагIа, дIададар кIезигагIа долаш къахьегар. «Селханарчул дикагIа — тахан, таханарчул дикагIа — кхоана къахьегарга вай» яхача девизагIа болх беш хьайоагIа вай юоца бригада.

Къонахчар дика хьехамча волаш хьавоагIа Чергизханов Ахьмад. Даим шийна хоар царна дIаIомадеш, эша гIо деш, дика хьехар луш ва Ахьмад. Из еана моллагIа эша гIо де кийча болаш, шоашта хьалдашка латта декхараш толамца кхоачашдеш бола болхлой кхы а ба цу бригаде. Уж ба Магомадов Хьасан, Мовсаров Султан, Гундаров Владимир, кхыбараш.

Механо - сборочни цехе болх беш воркI бригада я. Массе бригада социалистически яхье а хьийна къахьегаш хьайоагIа. Вай юоца Товсултанов керте латта бригада яхь лелаеш я Ларсанов Юре кулгалдеча бригадаца. Цар шера йола план кхоачашъяьй. Июнь бетта денз, 1979 шера чотах къахьегаш я из бригада а Ларсанова кулгалду бригада а. Ма-хулла арахецаш йола продукци дикагIа хилийтара шоай низи хьинари ца кхоадеш болх бу цар. Цар бригадо соцам баьб СССР керда Конституци тIаийца шу дузача денга пятилетка кхаь шера план кхоачашъе.

О. ШАДИЕВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРА СУД ХАРЖАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совето СОЦАМ БУ:

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьара суд харжа укх составагIа:

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда председатель:
Бурмистров Константин Дмитриевич.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда председатела заместителаш:
Батхиев Рашид Хусейнович.
Эдилов Иса Джабраилович.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда членаш:
Албаков Салман Хабилович.
Ахунов Газали Саидкасович.
Боршигов Шадит Шуаипович.
Вачнадзе Тамара Георгиевна.
Гордашов Вагаудин Мажитович.
Заурбеков Зиявди Саидович.
Иманкова Александра Петровна.
Никулин Алексей Васильевич.
Пашков Карп Андреевич.
Сабиров Ваха Хамидович.
Соснина Нина Николаевна.
Трофимов Виктор Михайлович.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда халкъа заседателаш:
Абдулкаримов Адам Абдулсаламович.
Абдулхасанов Лечи Ахмадович.
Абубакарова Рушият.
Абубакарова Эмма Шарановна.
Аванов Вечеслав Аванович.
Айбуева Макка Джунитовна.
Айбулатова Сацита Ахмадовна.
Айбогачиев Ахмед Хасанович.
Алексанов Владимир Апресович.
Алибеков Кудуз Магомедович.
Алиева Эмилия Мударовна.
Алмазов Магомед Гетагазович.
Анаева Хава Умхановна.
Амерханов Харон Адиевич.
Анистратова Тимма Сергеевна.
Анохов Валентин Георгиевич.
Антипова Лилия Алексеевна.
Арсаханова Халимат Саидовна.
Арсамирзоев Арби Зайндинович.
Арсанукаева Зара Даудовна.
Асуев Хасан Махмудович.
Аушев Алихан Ахметович.
Аушева Мадина Хаматхановна.
Афанасьева Светлана Андреевна.
Байтерханов Али Дагиевич.
Бакаев Усам Нажмудинович.
Баранченко Валентина Георгиевна.
Барышникова Валентина Георгиевна.
Басханова Зулпа Им-Алиевна.
Басханова Таиса Денисултановна.
Батаева Малика Нурмагомедовна.
Батукаева Зуле Хамидовна.
Батрудинова Людмила Владимировна.
Батмиев Паша Исламович.
Баштаров Ахмет Джамбулатович.
Бачаев Ахмед Магомедович.
Бечаев Мусти Дадигович.
Бекаев Ахмед Альвиевич.
Беков Хиса Идрисович.
Бисаев Абу-Султан Усманович.
Бисултанова Асет Румановна.
Бледнова Лилия Александровна.
Бобырь Дина Андреевна.
Бочарова Александра Андреевна.
Бубенникова Светлана Ивановна.
Бурова Зинаида Анатольевна.
Ваделов Герихан Минпарнович.
Вакишина Таисия Максимовна.
Васина Татьяна Евгеньевна.
Ведзижев Магомед Джабраилович.
Велибеков Велик Гаджибекович.
Велиева Асма Альвиевна.
Веревкина Елена Дмитриевна.
Викулов Андрей Иванович.
Винокова Галина Васильевна.
Виситаев Ахмед Мовсарович.
Виситаев Бадрудин Андреевич.
Власова Людмила Михайловна.
Бобликов Василий Петрович.
Водопьянова Мария Ивановна.
Гадиев Султан Исултанович.
Газаниев Махмуд Расулевич.
Гайворонский Тимофей Андреевич.
Галиндовская Светлана Дмитриевна.
Гардалоев Тагир Мусайнович.
Гереев Салавдин Салманович.
Героева Хава Абдулвахабовна.
Гиназов Ризван Эдельханович.
Гиреев Адлан Аюбович.
Гиреева Роза Идрисовна.
Глачукова Клара Федоровна.
Грачева Нора Михайловна.
Гунелов Виктор Албаксынтович.
Гуликова-Толощенко Любовь Владимировна.
Гультяева Антонина Семеновна.
Даштуваев Шамильхан Абдурахманович.
Давыденко Вера Васильевна.
Джабиров Ибрагим Хасмагомедович.
Джабраилов Алаудин.
Джамалдиева Роза Саидовна.
Дзейтов Шаман Рамзанович.
Долгополова Вера Георгиевна.
Дубровская Тамара Гавриловна.
Дымов Василий Федорович.
Дьякова Любовь Ивановна.
Евдокимов Герман Александрович.
Евтюхов Егор Никитович.
Евлоева Селима Якубовна.
Еременко Светлана Георгиевна.
Жукова Любовь Васильевна.
Жукова Любовь Владимировна.
Жукова Светлана Николаевна.
Зайцев Виктор Иванович.
Закиева Петимат Саид-Хасановна.
Закреев Ширвани Закреевич.
Зандакова Зинаида Анусовна.
Золотаревский Дмитрий Никифорович.
Золотухина Лидия Трофимовна.
Ибиев Богдан Нахидович.
Ибрагимов Муса Абдулаевич.
Ибрагимов Умар Магомедович.
Иванова Лидия Дмитриевна.
Ивчик Валентина Александровна.
Игошкина Кларисса Ксенофонтьевна.
Идигов Деут Хамидович.
Идрисов Баудин Вичаевич.
Ирасханов Шамиль Ахьядович.
Исламова Галина Хизриевна.
Итиев Иса Саидович.
Ишхаев Саид Мухадинович.
Кадырова Тамара.
Карасев Вадим Григорьевич.
Катиев Мурат Давыдович.
Качалкина Нина Михайловна.
Керсанова Нуржемат Абдулмежидовна.
Козлов Анатолий Федорович.
Козубова Галина Александровна.
Колесников Леонид Тимофеевич.
Колодяжная Анастасия Михайловна.
Колоева Лейла Ахметовна.
Коновалова Надежда Гавриловна.
Комиссаров Борис Матвеевич.
Корбов Ефим Васильевич.
Костоева Фанна Османовна.
Крылова Анна Алексеевна.
Кузнецова Анна Николаевна.
Куксина Надежда Петровна.
Куликов Василий Терентьевич.
Курбатов Василий Митрофанович.
Ларкина Нина Дмитриевна.
Лахно Раиса Яковлевна.
Леонтьевский Александр Владимирович.
Лизунова Елена Степановна.
Лилаева Байсара Юсуповна.
Лихачева Лариса Федоровна.
Лопашова Ирина Дмитриевна.
Лубанова Варвара Романовна.
Льянова Кейпа-Хади Умаровна.
Любовская Екатерина Сафроновна.
Маиев Анды.
Магомадова Зайнап Сайдамовна.
Магомадова Роза Алиевна.
Мальсагов Магомет Хасуевич.
Мамаева Шура Висултановна.
Маслов Анатолий Васильевич.
Матвиенко Александр Павлович.
Мачуев Магомед Османович.
Меслауров Якуб Исмаилович.
Мизаев Сайдамин Абдулаевич.
Мисерпиев Хасан Абдулазимович.
Моргун Антонина Ивановна.
Мосиенко Пелагея Петровна.
Мутгуенова Елена Дмитриевна.
Музурова Лариса Георгиевна.
Мусаев Хасмагомет Халидович.
Мусин Руслан Шакирович.
Муслимова Тамара Магомадовна.
Нашхоева Роза Манцаевна.
Нехаева Мария Григорьевна.
Новикова Ольга Григорьевна.
Овчарова Дина Михайловна.
Органов Альберт Аршакович.
Орлов Иван Леонтьевич.
Осипова Нина Георгиевна.
Осипова Нина Кирилловна.
Осмаев Адам Юнусович.
Осташук Людмила Михайловна.
Пашкова Таисия Ермолаевна.
Пантелеева Ольга Ивановна.
Перминова Валентина Егоровна.
Пичков Михаил Никитович.
Пляев Хамзат Хасанович.
Плотникова Надежда Николаевна.
Подопригора Андрей Михайлович.
Покидаев Михаил Алексеевич.
Понеделко Виктор Николаевич.
Прималова Вера Васильевна.
Пристинская Нина Сергеевна.
Рабаева Таисия Николаевна.
Рыгонкин Сергей Степанович.
Ракитский Николай Алексеевич.
Резванова Пайдет Магомадовна.
Резник Алексей Петрович.
Романенко Лариса Семеновна.
Рябикин Николай Федорович.
Савенко Алексей Романович.
Савицкая Светлана Антоновна.
Сагов Якуб Хасанович.
Селезнев Александр Николаевич.
Сембиева Малика Мекиевна.
Семенов Геннадий Васильевич.
Сенчукова Валентина Федоровна.
Сенько Валентина Федоровна.
Сидиев Юрий Федорович.
Силина Нелли Николаевна.
Симонова Людмила Николаевна.
Скрибцов Виктор Иванович.
Слюсарева Елизавета Ивановна.
Сологуб Александра Григорьевна.
Стукалина Татьяна Михайловна.
Статникова Этери Павловна.
Сулейманова Луиза Салаудиновна.
Сулейманова Раиса Саидовна.
Султанов Саид-Хасали Саид-Ахмедович.
Султыгов Хасан Эсмурзиевич.
Султыгов Тахир Хасанович.
Сунько Валентина Павловна.
Сыркинов Василий Евменович.
Сычев Борис Павлович.
Тазуркаева Сотсита Ахмадовна.
Танаев Ислам Харонович.
Тангиева Зара Вагаудиновна.
Тарамов Ихван Ширваниевич.
Тарарин Владимир Васильевич.
Тахтаров Иса Алиевич.
Тихомиров Николай Николаевич.
Толасов Андрей Наумович.
Тотриева Модихан Бексултановна.
Тучаев Хамид Камалович.
Умарова Сайхат Дадиевна.
Утробина Лидия Степановна.
Фарафонова Валентина Петровна.
Халухаев Магомед Берсаевич.
Хамзаев Леча Джунидович.
Хамсуркаева Алет.
Хасанов Хамзат Рамзанович.
Хасиев Султан Этиевич.
Хатуев Вахид Абдул-Рахманович.
Хлебников Николай Иванович.
Цабалов Алихан Сергеевич.
Цагараев Рамзат Лукманович.
Цораев Андрей Александрович.
Цицкиева Зара Саидовна.
Чалыкина Таисия Петровна.
Черевиченко Николай Семенович.
Чокаев Лема Хаджимурадович.
Шагров Борис Григорьевич.
Шажаев Ахмед Алимханович.
Шалина Галина Григорьевна.
Шамраева Аида Ивановна.
Шамсадова Асма Асхабовна.
Шаповаленко Таисия Ивановна.
Шахгиреев Султан Мовладиевич.
Ширяева Лидия Павловна.
Шишханова Раиса Сосланбековна.
Эсамбаева Розита Маматовна.
Юнусов Султан Магомедович.
Янич Маргарита Ивановна.
Янгульбаев Сайдали Янгульбиевич.
Ясенкова Валентина Владимировна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1978 шу, 13 сентябрь.

КОНВЕЙЕР: КХАЙ ТІАРА—ЗАВОДЕ

Одесски областе сихха чудаш а чакхйоахаш я латт шекара свеклаш. Винницки областерча Ямпольски района къахьегамхоша дІадоладаь гІулакх хьал а лаьца Любашевски района свеклаш лелаерашеи Заплазски завода болхлошеи планал совгІа шекар данкхараи свеклаш дІайийнача хІара гектара тІара из дукхагІа далийтарая цхьана къахьегара дола договор чІоагІдаьд. Района колхозаша укх шера чакхдаха дІадохьийтаргда 182 эзар тонн мерза оалаш, уж хул халкъбоахама планал совгІа 30,7 эзар тонн. Заплазски завода коллективо лаьрхІад планал совгІа свеклаш кийчъеши уж йоаллига кІезигдеши ихы тІа 3000 тонн шекар арахеца. Районе дика болх беш я кхай тІара — заводе яха конвейер.

СУРТАШ ТІА: Заплазски шекара завода цехен свеклаш дІачукйеча пункте.

И. ПАВЛЕНКО суртащ. ТАСС фотохроника.

КПСС ЦК ИЮЛЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

ШОЛЛАГІА КІИ-МАРС—ДИКА ВІАШТІЕХЬБАЬККХА

КПСС ЦК июльски (1978 шера) Пленума сецам тІа белгалдаьккхад юртбоахама производство массе оагІорахьара цхьатарра дегІайоалае, цун эффективность дикка лакхъе хьакха дезаш хилар.

Укх шера Наьсарен района кхаш лелаераша ннатовски методах пайда а ийбеш, лоаццача хана чуйицар 11 эзар гектар дІалоадаш хинна гурахьа а бІаьстиа дийна ка бола ллаташ ялата . бобови культураш. Юкъера лаьрхІача цхьан гектара тІара дауна ялат 18,2 центнер дар. Цо торо хилийтар района дерригача боахамашка пачхаьалкхенга ка бола ялат дохкара план тІехкхоачашъе а шоалгІа дІаден хьайбашта фуаж доагІар дІаоттаде а.

ГаргагІорташ латт шоллагІа балхаш — хьажкІаш чуэцар. Атта хилиьзар укх шера района хьажкІаш лелаерашта бІаьстии ахкен. ДогІаш каст-каста делхари температура вай моттигашка наггахьа мара ца хулча тайпара лоха хилари бахьан долаш хьажкІаш кхача гайра. Цунга хьежжа 25—30 ди тІехьальлар уж чуэца ха. Нагахьа санна шу лерттІа хилча хьажкІаш чуэца тхо 15 сентябре доладуш хиннадале, укх шера 10—15 октябре мара доладала вІаштІехьдаргдац. Цу тайпарча хьоттамо хьажкІаш лелаерашкара дІадех беррига низ тІабахийта, ялат ма-могга кІезигагІа довргдолаш, хьувкъам чубара оарцагІбалар.

Района совхозашка кІезига бац хьажкІаш Іалаьмате дика хьувкъаяра эша хьалаш Іалашде ховш бола мастераш. 1977 шера «Октябра 40 шу» яхача совхозо 1300 гектара тІа йийнаяр хьажкІаш, хІаьта хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 28 центнер йолаш ялат чу а дера. Дикка тІехкхоачашйир боахамо пачхаьалкхенга хьажкІаш йоххара план.

Цу совхоза хьалхалаттача хьажкІаш лелаеча механизатора Кодзоев Бахьаудина 200 гектар долча кхай тІара чуена хьажкІаш юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 40 центнер яр. Гектара тІара 28 центнер йолаш яр цу совхоза механизатораша Гелисханов Юсапа, Даурбеков Яхьяс, Евкуров Жабраьла леладаьча кхашкара чуена хьажкІаш. Шерра-шера хьажкІий лакха хьувкъам чукхухь «Назрановский» совхоза Ведзижев Мурадн Арчаков Алихани, совхоза-техникума Чаьсыгов Паша, «Экажевский» совхоза Гайтов Татархан, «Мали» яхача совхоза Богатырга Султан керте латтача хьажкІаш лелаеча звеноша.

Укх шера 4100 гектара тІа йийнай района совхозаша хьажкІаш. 27 механизированни звено я уж хьажкІаш лелаеш. Хьувкъахлард бІаьсти еллар: масала, «Экажевский» совхозе 400 гектара тІа йийра уж. Лаьтта эйба аьха а хьажкІаш дІаелехьа оасара дукхьала гербицидаш теха а дар. Эйба тІа а иштта гербицидаш теха дІайийра «Мали» яхача совхозе 300 гектара тІа йийнараш. «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча отделене механизатораша а ханнахьа, кхоачамболаш удобренеш яхкаь тоадаьча лаьтта йийра хьажкІаш.

Ала дезаш да, бІаьсташ кхашкара балхаш дика чакхдалара бахьан хьажкІаш лелаераш чІоагІа хьизар вІадениь хилари царна юкъе социалистически яхь шерра яьржа хилари долта. КІезига халонаш тІаоттаянзар хьажкІаш лелаерашта хьажкІий кхашта гІулакх деча хана. Йоачаш дукха хилар бахьан долаш оасар Іалаьмате сиха дегІадоагІар, цудухьа каст-каста е эзар мутІарашта юкъе обработка, оасара дукхьаларча къовсама средстваех пайда эца бийзар. Лоацца аьлча, халонаш эшае йийзар района хьажкІаш лелаерий.

Керттера экзамен хІанз чул тІехьагІа дІанла еза я — хьажкІаш чуэцар. Из болх оаха вІаштІехьа, дика чакхбаккхарах тийша хургъл хьувкъама кхел, хьажкІаш хьувкъаяра хьийгача къих хьахиннар. Цудухьа да района боахмий кулгалхойи специалисташи хІанз хьажкІаш чуэца кийчлуча хана из болх дика чакхбаккхара мел эшар де оарцагІбаьина хилар.

ХІанз кхашка де дезаш дола балхаш дара района совхозашка йолаш я «Херсонец-7» яха 61 хьажкІаш чуэца комбайн, хІаьта царех 50 тоаяь кийча я. Тоаянза йола комбайнаш а сихха тоаяр бокихача лоархІаме хІама да. Амма цхьадолча боахамий кулгалхой из кхетаде ловш бац. Масала, чІоагІа эсала а вІаштІехьбоаца а лел из болх «Назрановский» совхозе. Укхаза хІанз а ремонт ца еш 4 комбайн я. 1500 гектара тІа я цу боахаме хьажкІаш, хІаьта укхаза цхьан комбайна кхоачар 75 гектар я.

Иштта хьалаш да совхозе - техникуме ниіседеннараш а: ялх комбайнех кхоъ хІанз а ремонт яиза я боахаме. Кхы дикагІа дац тІулакхаш «Мали» яхача совхозе а. Укхаза а пхе комбайнах кхоъ я тоаянза.

Ремонт тІехьаюол районе миаш йола запасной оатхалаш ца хиларех. «Сельхозтехника» республикански объединене ІалашъяцІ района совхозаш комбайнашта эшача оатхалашца — из Іалаьмате кхераме да, хІана аьлча ерригa комбайнаш болх беш ца хилча хашнахьа чуйийца яргьяц хьажкІаш.

ХьажкІаш чуэцара бахкий планаш оттаьй боахамашка. 7 хьажкІаш чуэцара - транспортни отряд вІашагІъеллай районе, царна чуйоагІа 17 звено. Комбайно дийнахьа 4 гектара тІара хьажкІаш чуэца еза, тІенкха торо хургья 16—18 балха дийнахьа из культура чуэца. Из дулургда, нагахьа санна «Сельхозтехника» республикански объединене тІа боахамашта хиннахьа запасной оатхалаш лой. Ерригa ялата йийна хьажкІаш чуэцара балхаш ипатовский методагІа чакхдоахаргда.

Болх беш йолча моттигашка дерга комбайнашта технически гІулакхаш, ремонт, доагор чудоттар, кхыдараш. ХьажкІаш чуйица а йьнна комбайн дІа ма яххиге, дІадоладу шоай балхаш кхаш кийчдеча звеноша (дискаш тоххалр, ахар). Балхаш иштта комплексно даро торо хулийтаргья хьажкІаш сихха чуйийца яха, уж кІезигагІа йойта, хьатІадоагІача шерарча хьувкъама лард йолла.

Пачхаьалкхенга укх шера 7500 тонн хьажкІий фу дохка дезаш я района совхозаш. Из бехктокхаме декхар да. Къаьстта хала хургда хьажкІаш чуэца уж чуийца а ялалехьа кхыдола балхаш долалуш хиларах. Уж да шекара свекла чуэцара, силос кийчъяра, генараш чуэцара, гурахьа дув ялат дІадера балхаш. ХІаьта уж дерригаш а сихей дикей де дезаш а да.

Цо дІадех боахамий кулгалхошкара, чуэцара - транспортни отрядий начальникашкара наьха а техника а болх кхетамца дІанийсбар.

Юрта боахаме хилац атта декхараш. Амма вай тешаш да района кхашкарча къахьегараша хьажкІаши кхыйола культураши чуэцара балхаш толамца чакхдоахаргхиларахи цар КПСС ЦК июльски (1978 шера) Пленума решенеш кхоачашъеча хьинаре дакъа лоацаргхиларахи.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
Наьсарен райисполкома юрта боахама производственни управлене керттера агроном.

ДАЬХЕННА—ДУКХАГІА ДУЛХ

Пятилетка кхоалагІча шера айденнача хьинарца къахьегаш хьайоагІа чуоттадаь доахани хьакхарчи кхоабача «Шалинский» совхоза хьайбаш лeладерий коллектив. Из бакъду хьайбаш леладераша довхача толамаша а. ДІабахача бархІ бетта, планал совгІа 84 тонн а йолаш, пачхаьалкхенна 684 тонн дулх дІадала вІаштІехьдаьннад тха. Сентябрь чакхбоалаш кхы я 100—110 тонн дулх дІалургда.

Дерригa а боахама доалахьа чуоттадаь кхоабаш 4500 бежаи 4 эзар гаргга хьакхеи я. ХІаьта царна зоотехнически боаьонаша дІадехача тайпара Іуваш лоаттаду. Масала, рационагІа хІара бежана 20 килограмм мижа силос, 3 килограмм концентраташ, 2 килограмм йол ду. ДІалуча доакъарга хьежжа лакхлу хьайбай дозал а.

ГІалат хургдац хьайбай продукци дукхагІа лоцкъра дош дукхагІча даьгъе скотникаша беча балхах тийшо да аьлча. Тасуева Маркхашен Абдулкадырова Мархаси кхоабача хІара къоначи бежана дийнахьа буси 600 грамм дулх тІаккхет, план 500 грамм йолча. Социалистически яхье царна тІехьа латт скотникаш Исраилова Зура, Умахаджиева Иkaну. Цу шинне Іуваш деча хІара бежана тІаккхете дозал 550 граммага кхоач. Царел совгІа доаман даьгІеннашна дІакхел 3 эзар гаргга бежан да. Цига а юкъера лаьрхІача бежана 500 грамм дулх тІаккхет дийнахьа буси.

Хьайбашa мелла дукха пайда лойя а, дулх данкхара гІулакха лоархІаме моттиг дІалоац хьакхарчаша. Царга хьоакхча наха шоай декхар тІехдика кхоачашду. ХІанзале, шера план шоай хІаьнаяц аьнна кхоачаш а еш, пачхаьалкхенга 293 тонн хьакхий дулх дІаденнад цар. Къаьстта белгалбаха безаш ба са социалистически яхье цахаддаш хьалха латта хьакхарч лелаераш Ляляш Иван, Шилихина Нина, Лащилин Леонид. Цар кхоабача хІара хьакхана дийнахьа буси 500 — 550 грамм дулх тІаккхет, план 450 грамм йолча.

Хьайбаш леладераша бу болх каст-каста буцц къахьегама листокаша, «молнеш». Хьабеча балхага хьежа материальни гІо а ду царна. ХІара бетта эча уггар яхье хьахалаттачарна лу «ДикагІвоаги скотник» яха цІерма 30 сом ахчаи соагІати. ШоллагІча моттигах — 20 сом.

ДІахо йодача хана а хьайбашта тІаккхета дозал закха хургдолаш, чуйийна доакъар Іалашдеш да тхо. ХІанзале 700 тонн йол, 1900 тонн че, 7300 тонн силос кийчъяьй.

Боахама кулгалхоша лаьрхІа терман тІабахийтаб хІанз доахани хьакхарчи чуйолча помещенешта еш латта реконструкцех сихагІеи толамцеи чакхъяккхара. Уж балхаш чакхдаьча тха йиш хургья КПСС ЦК июльски Пленума решенешта доагІача бесса жоп дала а, Даьхенна дукхагІеи дерстагІеи дулх дІадала а. **М. ДОБРИЕВ,**
«Шалинский» совхоза керттера зоотехник.

ИТТЛАГІЧА ПЯТИЛЕТКА МУЛАШ

АВИАЦИ ЮРТА БОАХАМА ГІУЛАКХ ДЕШ Я

Пассажираш дІа-юха кхуьлара боаранта даллача метте, халкъа боахама кхычадоакъошка, къоастадаь аьлча юрта боахаме деча балхий масштабашка хьежача а дуьнен тІа эггара йоккхагІа йолча авиакомпанешта юкъе хьалкара моттиг карара ца йоалийташ хьайоагІа Аэрофлот. КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленуме белгалдаьхар юртбоахама авиаци кхай хьувкъам лакхбеча такхан а тІехьа бокха лоархІаме болаш хилар. Кхашка химикаташ товсара дерригача бахьех 30 процент, совгІа, дерриго кхоачаду. Сенах латт тхьамаш долча техника сове?

СССР граждански авиаце Министерства авиацех халкъа боахаме пайда эцара Управлене начальникаца Иван Хохловца тха хинна къамаьл цу дешагара дІадоладелар.

— Юрта боахаме ше эффективни хилар тешаоеш хьахьекхад авиаце, — дувц Хохлова. — Авиационни балхий боарам укхаза шерагара шерага тешшаме дегІаух. Нагахьа санна кхоалагІча пятилетке фегара обработка яь кхаш 431 миллион гектар совгІа хиннадале, укх пятилетке из цифра ах миллиард гектарага кхоачаргья. Цу тайпара масштабаш йолаш цаI мохк бац дуьнен тІа.

— Сенца доашхалуш да из?

— Вай мехка дІаболабаь лаьтта леладара интенсификаци яра кхы толамца чакхбоакхалургбе дукхьал эггара хьалха латтача, эггара оасаргагІа болх беча техниках пайда эцаш хуле. Цу гІулакха лаьттан тІарча къахьегама мечамашта юкъе самолеташца шийсаургдолаш хІама дац кхашка удобренеш яхкар, химически хьисапе оасар дІадаккхар санна йола операцеш еча хана. Яьча расчетех, дилла деча тайпара ах миллиард гектар долча лаьттанна гІулакх дара цу балха юкъеоза езаргъйр кхы а бІаь эзар трактор.

ХІанз хьалхашка оттадаь да минеральни удобренеши баьцовгІаш лораяра средстваши эрахецилга мехка дегІадоаладара декхар. ХьатІайоагІача пятилетке лаьрхІад юрта боахама минеральни удобренеш 135—140 миллион тоннага кхоачае. ТІаккха кхы а доккхагІа хургда авиаце лаьтта леладара химизаци еча лоаца дакъа.

Тхьамаш долча техника торо хулийт агротехнически гІулакхаш геттара лоацача, агрономе правидех оптимальни ханашка чакхдаха, хІаьта уж балхаш лаьттарча техниках пайда эца йиш йоацача, масала, бІаьсти лоа деша а делла кхаш тІаьда долча хана да а.

Дикa бернат доал дІайийначa хІамашта уж кхачаш латтача хина подкормка ярах, амма из лаьттарча техникаца еш хилча баьцовгІай цхьадолча даьньа дуаццилга йоацаш зе хургдар. Из операци фегара еш хилча дикагІа да.

— Из дерригa а иштта да. Амма авиационни техника лаьттарчул евагІа йоа йий мехха...

— Кхетадеш да, самолет е вертолет рентабельни хулалургья царга боагІача тайпара болх байташ хилча. Юрта боахаме авиацех эффективно пайда эца торо хулийт шийса малевр е а техника из дукхагІа эшшача районашка дІахьежае а вІаштІехьдоалийташ тхьамаш долча машиний парна централизованни управлени яь хиларо. Бокха лоархІам болаш да боахамаш доккхай хилар, культурай белгалара тайпаш леладара специализаци яь хилар.

— Дукха ха йоаццаш Краснодарски ярах цхьадолча боахамешка хилар со. Цига раьза а болаш шерра пайда эц авиацех. Хетаргахьа, боахамашта экономически гІойле хила дезаш да из.

— Краснодарски край — интенсивно лаьтта леладара зона. Укхаза кхею дукха юртбоахама культураш. Цхьабакъда керттера яраш, дувццига йоацаш, ялатий яраш а я. 1980 шу тІаккхоачаш 9,5—10 миллион тонн ялат, миллион тонн дуга чухухьаргда кубански ялат кхеераша.

Геттара боарамагІа я пачхаьалкхено оттаяь авиационни техниках пайда эцара тарифаш, хІаьта цунах пайда эцаро торо хулийт авиацега боахамий дІадахачул дукха а доккхагІа йола доходаш чуя. Шеко яц, укхаза мел дийцар мехка кхычa юртбоахама зонашта а доагІаш хиларах.

— МалагІа керда авиационни техника я укх гаргарча хана аралла мегаш яр?

— Юртбоахама авиаце кІийле я хІанз укх сахьата О. К. Антонова конструкторски бюрос хьаяь, геттара атта машин АН-2 яха биплан. Дукха шераш да цу самолетах мехка кхашка пайда ийбу. ХІанз кердайоаккхаш латт юртбоахама вертолетий парк. Къаеннача конструкцей метта дІаувтт Ми-2, Ми-8, Ка-26 санна йола вертолеташ. Цар тІа уттаю эггара кердагІа йола, юртбоахама балхий дукха тайпаш чакхдаха лаьрхІа йола специализированни оборудовани.

Михаил ЧЕРНЫШОВ,
АПН корреспондент.

ЯХЬА ТОЛАМАШ

КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а еш, СССР кердача Конституце шу дузача дешна толамца накъабахара социалистически яхье а баьина производственни толамаш даьхад «Котлоочистка» яхача московски завода ростовски участка грозненски филиала коллективо.

20 сентябре дерригача техникр - экономически хьокхамех кийс бетта программа кхоачашъяьй цар. Дукха балхаш даьд «Грозэнерго», «Дагэнерго» районни энергетически управленей йІовхала - электроцентралашнеи Грознерча гортеплосетеи.

Из толам хьахиннаб еррига ча производственни звеной болх дика вІаштІехьбаккхарах.

Къахьегама яхье хьалхлелаеш ба котлоочистителаш «Знак Почета» орден лелаеш вола Э. Григорьев, В. Очкасов, А. Шевцов, А. Чеботарев, иштта кхыбараш.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ДОЗАНАЛ ДЕХЬАРА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

НИКЕЛЬ КХОЗЗА ДУКХАГІА ДОАККХАРГДА

Никелеви рудай дуьнен тІа эггара йоккхагІа йола запасаш Кубе я — вай планета тІара гучаяьхачарех кхоалагІа дакъа совгІа. Карарча пятилетке сихха темпашца дегІайоагІаргья республика никелеви промышленность. Сихдаь деш латт Моак Никарон болх беш йолча шин никелеви завода реконструкци модернизаци яра балхаш. Іалаьмате йоккха гІишло хьалъеш латт Пунта - Горде. Советски Союза новкъосталца цига хьалъеш латт шера 30 эзар тонн никелькобальтови концентраташ арахеца низ хургбола керда комбинат. СЭВ членаш йолча пачхаьалкхений низаца цу тайпара предприяти хьалъергья Лас-Камариокасе а.

Керда объекташ болх бе йолаелча, хІанз шера 35 эзар тонна боаране йола никела производство кхозза лакхлургья. ПаргІатон гІайрен тІа.

(АПН).

МЕЛИОРАЦЕ ГІО ДЕРГДА

1980 шу доладалалехьа 300 эзар гектар долча оахача лаьтташта мелиораци ергья Чехословаке. Цу лаьттан тІа кхеергья эггара хьалха лакха хьувкъам луча сортех йола ялатий культураши шекара свеклаши.

Карарча пятилетка эггара йоккхагІа йолча мелиоративни объектех цаI я къулбехьен Моравера 40 километр совгІа йоахал йола, 20 эзар гектар совгІача лаьттана хий туургдола ирригационни сеть. Цу тайпара балхаш деш латт иштта малкбоалси Словаке — цар торо хулийтаргья 25 эзар гектар долча оахача лаьттаех пайда эца.

Мелиораци ярца дувзадена юртбоахама культурай хьувкъам 15 процентага гІорташ лакхбе лаьрхІа да.

(АПН).

ВЕЛАКЪАЖАРА ОРДЕН — ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА СОВГІАТ

1968 шера оттаяь польски велакъажара Орден берашта хьалхашка Іалаьмате дика гІулакхаш даьча къаьст-къаьстача нахан организацешта телаш я. ООН берий фонда инициативагІа цунах дунен халкъашта юкъера совгІат хиннад.

Фонда комитетий новкъосталца дуьнен къаьст-къаьстача мехкашка берашта информаци ергья цу совгІата хьакъехьа, хІаьта, хоаш долча тайпара. Дуьнен халкъашта юкъера бера шу долча 1979 шера велакъажара Ордена тергья ООН членаш долча дерригача мехкашкара бокхийча берий доттагІашта.

(АПН).

ДАРХАНА ЮХЕРА ІАМ

Шу совгІа хала балхаш дир Монголе Дархан яхача города юхке искусственни Іам хьабара. ХІаьта Зулзаг оалача додача хина тахьна боаццаш ба 75 гектара тІа 2,5 метр кІоарга Іам. Іаламо хозалча дуй гонахьенашка хьадийллад дарханхоша салаІара цІа, хІаьта цунна йистерча пионерий лагере а бераш хиннад салоІаш. ДІахо йодача хана укхаза хьалъе лерхІ туристий базеи ахканарча дачай зонеи.

ГІишлонхошта гІо дир города ерригача предприятейя учреждененейя коллективаша. Итт эзар сарго дакъа лацар уж балхаш деча. Цар сангар яьккхар, сунт техар, хин напорни гІала хьалйир. Иштта кхоачашъю Дархан дегІайоалаяра перспективни план.

(АПН).

СОЛИДАРНОСТА ФОНД

ВорхІ шу да ГДР пергІатача немецки кагирхой Союз (ССНМ) болх беш йола. Цу юкъа 47 миллион марка кхьачай цунга — республика кагийча нахеи мехкарашеи субботникаш долча хана планал совгІа арахийцача продукцех, городаш, районаш, тоаеш, даьча балхех тийначa премейх дола, къаьст-къаьстача ССНМ членаша тийнина ахча.

Цу фонда средствашта дІаух дегІаухача мехкашта, мукъале бахьан къовсам лоаттабеча пачхаьалкхенашта интернациональни гІо деча. Чакхъяьккхар, масала, «Вьетнама школашта» яхача лозунгах акци, по межарий мехка 11 школа дешара пособей комплекташца Іалашйир.

Союзо даима йоахо ю Чиле фашистски путч хиннача хана дезз ГДР бахаш болча 1500 саг волча чилийски патриотий. Цар берашта лаьрхІа хьадаьд, масала, ши эзар совгІа ловзоргаш.

(АПН).

СРВ, КНР бІаьш тІема гІулакхаш тІара нах, граждански барзъаш тІа а дийна дукха ха йоаццаш Хьунга яхача пограничн контрольно - пропускной пункт йолча районе гІолла Вьеткама доазонал тІех а баьша вьетнамски пограничникаштем гІулакхерча нахан дов деш хиннаб. Дийттараш урсаш, дубинкаш, аьшка сьргаш дар. Цу провокацегІа вьетнамцех шиъ вийнав, 25-нена човаш яьй, царех 7-нена хала човнаш а еш.

СУРТА ТІА: провокаци яьча хана боабаьраш.

ВНА—ТАСС сурт.

АПН КОРРЕСПОНДЕНТАША ХОАМАШ ДУ

ИЗРАИЛЬСКИ НАБАХТЕНАШКА

Фатима Али Барнави... Цу къоначa кхалсага цІи дикка йоазаш я Палестински дукхьален болама (ПДС) Іалаьмате дукхача тІемахошта. Израила оккупационни Іадалаша е аьнка суд яьяр цунне, цхьабакъдa дуьнен общественность дукхьала яларех из суд йоха а яь. Рамаллах яхача Израиле эггара уизарагІа ярех лоархІача набахта ялла итт шо ха техар цунна.

Набахта даьхача шераш а цига даьча низашеи тІаоттаьча халонашеи а дохадаьдац майрача патриотка денал. Тахан Фатима Али Барнава — йиша Фатима, палестински къовсамхоша цунах оаллача тайпара, — корта мукъа а йолаш дІахо къовсам лоаттабеш я, из я Палестина мукъаеккхара Организаце политуправлене инструктор. Палестински халкъа сий долча йоІо мехках баьина леларий лагерашка, израильски оккупанташта дукхьала тІемаш латтача районашка деча къамаьлаша, цун ший вахара масало урауттаду ирзах баьхача наьха дегаш шоай даьхе — Палестина мукъаяккхара лоаттабеча къовсама.

Массехи ди хьалха сона яйра Фатима, израильски набахтенашка боаккача палестиницй бокъонаш лораяра Комитета член. Е хІамаш дийцар сона цо:

— Дукха ха йоаццаш моцал кхайкайир израильски набахтенашка чубехка боаххача оккупированни территорешка мукъалхара палестиницашка лоаттабеча къовсама доакъашхоша. Тха новкъосташа хьадийхар палестиницашта дукхьалара репрессеши террори соцаяр. Чубоаххкараша йоах, набахтенашкара хьалаш тоаде деза, карцерашка бехкаши низагІа балхаш дайташи наказанеш елга соцаде деза.

Израильски тюремщиний Іазапа кІал латтараша дІалхача хана а дукххазза лийцай моцал. Ашкелон оалача набахта 45 дийнахьа лаьттар моцал.

Укх шера май бетта кхача баа ца тугаш сайцар БирСабаа яхача набахта боахкараш а. Сионистски Іаьдалаш Цlеча ЖІарга викалаш тІа ца битача даланаар чубоахкараштa, хІаьта цар керттера дІадехараш кхоачашде дезаш хилара мукІарло а дир. Цхьабакъда кастта гучадаьлар «набахтен режим аттагІа хилийтара цхьаккха а хІама ца дар, цул совгІа, духхьал массехи ди даьлча набахтений начальникашна приказ кхьачар палестиницашцара «обращени кхы а чІоагІъе» аьнка.

Израильски набахтенашка бІаьш бола нах ба Іалаьмате коча хьалашка дукхача шерашна суд а следстви а йоацаш чубоахкаш. Тюремщикаша халагІа йола система оттаьй, чубоахкарий денал дохале гІерташ. ХьалхагІа во кхача, цул тІехьагІа хала бокки садокъа баьде карцераши. Физически низаш дакъул тІехьагІа дукхача лийца боахнарех инвалидаш хул е боа.

Израильски набахта йелар, масала, Наблус яхача городера адвокат (Иордана оккупированни йист) Фарид Хафез Ганам. Низаш дар бахьан долаш Іалаьмате хала цемогаш хилар из. Цхьабакъда Ганам, из ди тІехьа чІоагІагІа кІалвусаш лаьттаьшхьа, кхыметтел госпитале Іо а вужаванзар. Массехк кІира хьалха камера чу ший новкъостий нара кхелхар из.

— Укх деношка, — дувц Фатима Варнаве, — чубоахкача палестиницй миштa даьннад а ца хоеш вІаштІехьдаьннад массехи письмо арадаккха. Цар тІа я Рамаллахарча, Бир Сабааберча, Ашкелонерча, Дженинерча израильски набахтений администраце къизалах йола керда факташ.

Чубоахкарашта лоткъаш чІйдеча хана етт, деношбийсаши доакийт маьнгена ІотІа а вийхке уллавеш, хий тІаухийт, ша тІаберн. Дилла в вийслуш доле хІама да, гераш а долаш бола страмникаш, камерашка, карцерашка чу а лелхаш, чубоахкача беррига наха еттилга.

Официальни даннеегІа, укх тІехьарча хана израильски набахтенашка 52 саг веннав. Из хила тарлуш да политически гІулакхашта чубоахкача пхе эзар болча палестиницех хІаранено.

— Тахан, — йоах Фатимас ше къамаьл даь йоаллаш, — беррига дина уйлаш йолаш бола нах тІехьех оаха израильски набахтенашка чубоахкача палистиницашца леладеча уизарча гІулакхашта дукхьала бовлара. Океанал дехьарча «наьха бокъонаш лораерий» тхьама кІал хІанз израильски тюремщикаша леладу гІулакхаш — Палестина бІарччача халкъа бокъонаш йове гІертар мара кхыча тайпара ларкІа йиш йолаш хІама дац.

А. АЛЕКСЕЕВ,
АПН сoб. корр.

ТЕШАМЕЧА МОАСТАГІЧОА... СОВГІАТ

Английски общиннай палата депутат кховзткъара ваьнна Уильям Гамильтон кІезига цецваьннавацар, ше пачхьал ду 25 шу дузаш королева Елизаветас шийна «Тешаме гІулакх дарах» яха медаль еннилга хайча. ГІулакх миштад аьлча, дукхаа шераш да Гамильтон монархе эггара вокхагІа вола моастагІа санна выступленеш еш вола, хІаьта цкъаза геттара кІоме къамаьлаш а деш.

ХІана деннад королевас шийна моастагІчов иштта доккха совгІат? Юхаваргвоаца моастагІа хьаста яьлай из? Дага а хиннац. Дерригa а къайле йоацаш да. ГІалат бьинараш сов цІена гІулакх де гІерташ бола чиновникаш ба.

В. КИПРИЯНОВ,
(АПН).

60 ШЕРА ТЕАТРА СЦЕНА Т1А

60 шу хьалха, 1918 шера 1 сентябре, Московски З1амигача театра труппе еаний Гоголева Елена. Цо хана денз Шепкинан Островскен ц1а цуи ший ц1а хиина д1аэттад. Цу сцена т1а цо ловзаьй б1аь гаргга ролаш, х1аьта актриса хиина д1айолалуча хана денз дерриг1ача дуьненна яйза йола театральни артистка, СССР халкъа артистка хиина д1аэтталца бола ниг1 баьб цо цига. Къаьстта ч1оаг1а гучаьйнай цун талант Шекспира, Шиллера, Островске, Горьке, Грибоедова, Тургенева драматически произведенеш турпалий ролаш ловзаеча хана. Советски драматургий пьесаш т1а цо хьебаьб 1алашмате хоза ший заманхой.

Ший 61-г1а сезон Елена Николаевнас д1айолаьйй Ленинграде З1амигача театро еча гастролешка. Цу городе ю дукхаеза, безаме т1аьц ший мехка кхы а дукхача городашка а саина. Иштта цунга сатувсаш бе Советски эскара б1ухой; салташтех эксараштех уьттаеча спектаклашка хадданза дакъа лоацаш я Социалистически Къахьегама Турпал Е. Н. Гоголева. Дукхача хана денз из я Советски Союза Герзашцарча Низашта культурни шефство леладира йолча центральни комиссе председатель.

СУРТА Т1А: СССР халкъа артистка Елена Николаевна Гоголева.

В. СОБОЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЕШАРХОЙ УЙЛАШ

Грозненски № 42 йолча юкъерча школе истори хьехача Абвзова Зурас итт1аг1ча классе жоп дала оттадир «Х1ана вах со укх дьтта?» яха хаттар. Цунна жоп луш дешархоша даь йоазош дерригаш а чулоацам ца1 болаш дар, кадаьр тайп - тайпара дале а.

Масала, цхьан йо1о яздув: «Кхиинчул т1ехьаг1а, хьай ло1аме вахар д1адоладеш, уйла ю 1а, миштта вайха чакхворгва яхача деша. Саг декхарийла ва вахаре ший моттиг хьалаха а хьалаца а. Сона хетачох, керттера дар лаац шийна еза професси харжар, керттера дар, доарх1аме дар да боккъонца вола саг хилар, вахар а х1ара деана хьайца г1улакх доаг1а вах а боазаш, вай йоакхаа Даьхе дувхаезаш вола саг хилар. Се малаг1а говзал 1омаелга дезаш я дуьцартдац аз. Из са сай г1улакх да, х1ара сага а санна. Бакъда, сийх моллаг1а хуле а, са ч1оаг1а безам ба дика саг хила, сай вахарах наха берийт даргдола, общественна пайда барг бола саг хила».

Дешар 1омадеш д1адахача шерашка из йоазув дальча йо1ага бизза бола коммунистически, патриотически кхетам кхачар гойт цо. Мичча хьа фуннаг1а деш хуле а, дагалаттар ший Даьхенна, халкъа пайдане хулга да цун.

Шоллаг1чо жоп лу укх тайпара: «Сона лоьра дерригача дуьнен т1ара бераш т1ема 1азап ца довзаш дахилга, нейтронни бомба в1алла ца хулга».

Цу дешайца дешархочо аьшад беррагача советски наха, кхашар безача дерригача адамашта дезар-тоар:

«Са яха безам ба наха пайдане йолаш, — яхаш яздув кхыча йо1о — Иштта хила ч1оаг1а безам ба са. Духхьал шийна вахар-м сагота а безаме доацаш а хургдар».

«Са ч1оаг1а безам ба йоарг1ийонца дика лер наха юхейита, со йовзаш хиинача наха дег чура еза даганйохартйолаш, цар дика болхлю, тешаме саг, берий дукха еза нана яр аргдолаш». Иштта яздув кхы цхьаькха йо1о.

Духхьал школе баьча хьехамах хьахнанабац из дешархой санхетом, уйлаш. Цунца цхьана даси нанаси, х1аьта иштта боккхаг1бола нежарешеи йижарашеи хьехаш а беш хьахниинаб.

Дешархоша шоаш деча цу йоазошца хьахьокх советски наха т1ехье фу уйла йолаш хьалкхув, миштта баха дага ба. Уж ч1оаг1а духьала ба т1ема, т1ехьа бе машара. «Т1ом» яха дош хьа ца хазар, къаьстта а бераша ца довзар лов цариа. Сигале ц1ена, сийрда хилар, молха к1ур а баьпна баьд ца ерзаяр деза дешархошта.

Т1ом б1аргабайна нах шоаш беце а, вай Даьхе юртамугъен ший ло1амех хилийтар духьа моастаг1чоа духьала т1ом беш советски б1ухой лийтача моттигашка хьажа ухаш, царех дола дувцараш хьахозаш, Сийлахь - боккхача Дай-мехка т1емах йола художественни произведенеш ешаш, кинофильмашка хьежаш, цох долча исторе т1ара т1емах дагнна доккха зулам дайна хьахиинаб уж йоалош дальча дешархой т1еме духьаларе, машаоа т1ехьара кхетам. Ю. ЮСУПОВ.

ДИЦЛАЦ УЖ АЛАН ШЕРАШ

Ц1ей деззеча денонца ший дерриг1а т1ема совг1аташ д1аоах Мачиг Ахмедовича. Уж б1аргадайча шийй бераша а цхьан багара доаг1аш саина хаттараш ду: «Алал дади, фуд из т1ом яхилга? Б1аргабайнабий хьона фашисташ? Боабаьбий 1а уж? Мичахьа баьб 1а т1ом?»

Из ц1аькха а (массазлаг1а?!) волалу ший фронтовой вахарах дувца.

Цун военни билета т1а укх тайпара лоаца муг1араш да: «Автурханов Мачиг Ахмедович. Ваьв 1918 шера Шалински района Майртуп яхача юрта. Т1ема чин — гварде сержант. Т1ема г1улакх деш хиннав 108-ча гвардейски стрелкови дивизе 1363-ча зенитни артиллерийски полке. «За победу над Германией», «За освобождение Варшавы», «За взятие Вены» яхараш а кхы йола а медалаш я».

...Ший барх1 шу даьлча школе вахар Мачиг. Укхаза хилар цох комсомолец. Юрта вахаре хьинаре дакъа лаца волавелар из. Колхоз ч1оаг1ъе новкъостал дора комсомольцаша, кулакашца лира къовсам лоаттабора, ялат кийчдора, моллайи цар мурдийи харц г1улакхаш гучадоахар.

Ший 17 шу даьлча колхозе вахар Мачиг. Дешар дита дийзар, дезала новкъостал ца дича даргдолаш дацар.

Юххьанца тайп - тайпара балхаш деш хилар из, т1аккха бригадиралла оттавир. Нийсархоша комсомольски организаце секретаралла хержар хьинар дола з1амига саг.

1936 шера Курчалоевски лесничества воккхаг1вола объездчик волаш болх бе волалу из. Цига а ше дикаг1ча оаг1орахьара д1ахьенхар цо. Т1ом болабаьлалехьа юрта Совета депутаталла хержар Мачиг, х1аьта сессе из ч1оаг1ияр юрта Совета председатела заместителалла.

1941 шера май бетта дукхача юртахошца цхьана Советски Эскаре г1улакх де вахар Мачиг. Цхьа бутт мара бисабиацар укхара т1ом д1аболабала. Цу хана цхьаннена о хацар мел хала а б1аьха а из хургба. Сага хацар ц1енах, ше ваьхача юртах къаьста б1арчча диъ шу дахкха дезаргдий.

Малхбузен Белоруссе хиннача г1ишлошъеча даькъе г1улакх де волавелар Мачиг. Т1ом хьайца Одессе латаш вар из. Эггара хьалха укхаза моастаг1чунна духьалъэттар Мачиг, укхаза хилар цунна чов. Госпиталера араваьнначул т1ехьаг1а юха а т1ем т1а вахар. Фашистех Австрии Польшен мукъайоаккхача дакъа лаьцар оруде командира, гварде сержанта, цай мехкахочо.

Фашистски Германи йохаль цхьа шу даьлча эскарера ц1а а вена болх бе волавелар Мачиг. Грозне из ваха хайна массехк шу да. Цо а цун сесага Амината а диъ бер кхедаьд. Беррига дезал в1ашаг1кхийтача Мачига дувц ше къона волаш леладаьчох, шоай юртах Майртупах, т1ема шерех.

Из наст-каста хул Майртупе. Доккхал ду ший юрт миштта тоаллярах, хозьйларах. Х1ана Майртупе я клуб, библиотека, берий беш, тикаш. Къоначарна Мачига дувц хьалхаг1а шоай юрт миштта хиннай, керда 1аьдал доаккхаш а ч1оаг1деш а байнарех.

Кховзткъа шу дьаннадале а дег1аця низ болаш а т1ах аьнна а ва Мачиг. Аргунски дулха комбинате болх беш ва из х1ана.

С. ВОРОНИН.

«ВАЙНАХ» ДОАЗОЛ ДЕХЬА

Центральни телевиденене г1олла хиинача «Дунен халкъашта юкъера панорама» яхача т1ехьарча передаче вайна б1арганйра Португале столице — Лиссабоне хиина «Вайнах» яха ансамбль.

Цу пачхьалкхен йоккхаг1йолча городашка итт дийнахьа наха терхам ч1оаг1а т1аувзаш чакхдийллер ансамбла концерташ.

Лиссабон, Порту, Коимбра яхача а кхыйолча а промышленни городашкарча болхлой болча кхст-каста хьоашалг1а ухар вай республикера артисташ.

Моттигерча газеташа, вай мехкахой говзала лакха мах а беш, яздаьд, «Вайнаха» концерташ мугъмаш халкъарен боккъонца дола ц1ей а хиина д1аэттад, яхаш.

Хьежаш бараш геттара раьза хулар «Шериппонцаш», «Вайнахьа сигаленна к1ал», «Аварски мехкарий халхар» яхача хореографически композицешта. Цар ч1оаг1а т1оараш детташ т1айийдора «Пилхьаш» яха азербайджански халхар. Массача, кхидача халхарашта т1ера болча португальцашна цкъа санна дукхаза дехар дора уж халхараш кхы ц1аькха а гойта шоашта, яхаш. Къаьста бехзабелар царна ансамбла солисташ Тебиев Руслан, Мачукаева Малика, Абазов Рамзан, Гантемиров Анти, Цахилова Лариса, Ватаева Галина, кхыбараш.

Х1аьта х1ана Аргентинерча городашка — Буэнос-Айресе, Кордове, Ла-Плате цар уттаде доладаьча концерташ д1айоланьй кхаь бетта «Вайнахо» Латински Америка мехкашка г1олла чакхйоахаргйола гастролаш. Концерташ уттадарал совг1а, цу мехкашна ансамбла доакъашхошна чакхдоахаргда творчески в1ашаг1кхетараш, довзийтаргда советски искусствена караг1лаьнпараш.

С. БРОДСКИЙ.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

№ 6 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ ТЕХНИЧЕСКИ УЧИЛИЩЕ 1978—1979 ДЕШАРА ШЕРА ДЕША ХЬЕХ

Училищо кийчбу ер профессеш йола специалисташ: кхачан товарий продавецаш, промышленни товарий продавецаш, контролераш-кассираш, общественни кхачан повараш, кондитераш, операторош, ноги г1ирса т1аттахчое лобезараш.

Школаш йистельха хьамсара новкъостий, дувла тхо долча деша, 1омае хелкъа боахама эшаш йола говзалаш!

Деша д1аэцара условеш:

Повараш — 10 класс ьыкхараш, дешара ха 2 шу.

Промтоварий продавецаш — 10 класс ьыкхараш, дешара ха 1 шу.

Кхачан товарий продавецаш — 10 класс ьыкхараш, дешара ха 1 шу.

Контролераш-кассираш — 10 класс ьыкхараш, дешара ха 1 шу.

Сберегательни кассашта бола операторош — дешара ха 1 шу.

Ноги г1ирса лобезараш — дешара ха 1 шу.

Деша воаг1ачунга хила деза:

Аттестат е дийша хилара тешал (подлинник).

Школера еина характеристика.

Диъ фотокарточка (3 х 4).

Паспорт.

Продавеций группашка д1аэц сецца городе бахаш бола нах.

Училище д1ечуйицараштa 30 сом стипенди тел.

Училище боли беш я кружокаш: спортивни, хоровой, инструментально-вокальни.

Училище д1ечуэцаш экзаменаш яла езац.

Училища чакхьеккхачул т1ехьаг1а дешархой белха д1аьхьакбу г. Грознерча предприятешка е республикал арахьа а.

ДУВЛА ТХО ДОЛЧА ДЕША!

Училища адрес: г. Грозный, 37, Киевски ул., 45. Училище воаг1ар ва веза № 1 йолча троллейбусаца «Спокойная» яхача из социче кхаччалца.

Телефон: 3-58-27.

ДУВЛА ТХО ДОЛЧА

Вай республике спорт дег1акхуоларен дешархой, студентий, болхлой, г1улакхерта наьха, пенсионерий унахц1ено ч1оаг1ъярек г1уланха юкъе доккха дакъа лоац «Садко» яхача нек деча бассейно.

Къилбаседа Кавказе толаг1ъярех ца1 йолча тха бассейне чакхъяха мегаргъя кхыметтел моллаг1а а дунен халкъашта юкъера яхьаш, цига эшаш мел дар долеш да нек дара, хи чу кхувсавалаpан хи т1а поллох ловзарен, лакха квалификаца йола спортсменаш кийчбара. Бассейна чу цхьан хавне нек де 1омабеш занятеш чакхъяха йиш я школе даха ха йоацача бераша, тайп - тайпарча классашкарча дешархошца, вузий, техникумий студенташца, ха яхача наьха укхац1енон группашца.

Цу г1улакха бассейне я 12,5 метр й1аьхен 5 метр шерен йола берий ванна, 50 метр й1аьхен 21 метр шерен йола кхы цкъаькха цхьа ванна а. Иштта укхаза я хи чу кхувсавалара 10 метр лакха йола вышка, 1560 моттиг йола гардероб, раздевалкаш, душевойш, дика кийчъя медицински кабинет, кхыйола помещенеш. Цхьан дийнахьа бассейнче нек деш 1500 сег чакхвала йиш я. Х1аьта яхьешка хьажа бахкарашта лаьрх1а 800 моттиг йола трибуна я.

Бассейна беррига а болх бераш, кхийнараш нек бе 1омабара, къахьегамхой унахц1ено ч1оаг1ъяра, ГТО Еррига союзни комплекса мероприятеш чакхъяхара т1абербаб ба.

Болх бе йолаенача шин шера бассейно г1улакх даьд 200 эзар сага, цига чакхъяьнкхай тайп-тайпара 67 яхь. Уж яхьаш в1ашт1ехьъяьхаьр физкультура производственни коллективаша, ДСО республикански, городски республиканских советаша, дешара заведенеша. Бассейне хан-ханнахьа хул Нохч - Г1алг1айчен чемпионаташ, укхаза чакхъяьхай Къулбехьен Россе, РСФСР 1аи чемпионаташ.

Тхо долча йолаш я ялх шу даьнначa берашкара деза ха яхача лакхега кхачалца барешта н1ашаг1ъеха абонементни группаш. Цу группашка ухараш т1е-т1а дукхаг1а хулеш хьабоаг1а. Бассейн хьайийллача дийнахьа дена укхаза болх беш я 800 совг1а сег чуловцаш йолча комплексни берий-нахарой спортивни школа. Цу школе хьехаш ва лаьрх1а дола лакхера дешар дийша шийтта тренер, царна юкъе ва СССР спорта цин мастер.

Тренерий барт тайпара коллективо ДЮСШ в1ашаг1ъеллача дийнахьа денз итара з1амаг1долча бераштa юкъера хьакъестаду школе шоай говзал лакхъе лоаш дараш. Шин шера дикка доккхий х1ама караг1даьнна школана. Укхаза кийчваьлла СССР спорта мастерала кандидат, хьалхара разряд йола ийс, массови разрядаш йола ши б1аь совг1а сар.

Дика а хеташ белгаданхеа безам ба дуккхача учрежденеша, организацешеи промышленни предприятешеи «Садкона» практически г1оновкъостал деша. Царех я В. И. Ленина ц1ераг1а мехкдаьтта чакхдоаха завод, Горячеводски бурув тохара белкхий управлени, «Кавэлектромонтажа» Грозненски управлени, кхыраш. Цар болхлой хан-ханнахьа тхо долча салаг1а яха ца 1еш, тхона фу эш, мал из кхьохаш а хул.

Нек де ховш хулга х1ара сага эшаш х1ама да. Цудухьа дувла тхо долча, новкъостий!

М. МЕСТОЕВ,
«Садко» яхача нек деча бассейна директор.

Дина чакхдальар Армени Россех д1ахъийта 150 шу дизара хетарь РСФСР-ра Армянски ССР литературин искусствин городе Омске хинна Денош.

Поэзонхой, художникаш, артисташ, кинематографисташ творчески коллективашцен искусства мастерашцен в1ашаг1кхийтар. Дукъаг1а йола сценически площадкаш, кинотеатраш, [illegible] д1адахнадар. Вежарашха йолуча республикера бахкинарш города промышленни предприятеш хилар, массанхьа [illegible] т1аийцар уш.

Доттаг1лен Денош города общественно - политически культурин вахаре боккха лараш болда х1ама хилла д1айаьнна.

СУРТА Т1А: Арменера хьешаш Омске.

А. ЧЕПУРКО сурт.
ТАСС фотохроника.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ФУТБОЛ

КОТАЛОНГА ДЕНАЛО КХОАЧАВУ

Кхо н1ира гаргга ха яьккхар хьалхарча лигерча командашта юкъе СССР футболах йолча чемпионато сеца латташ. Цу юкъа дукхаг1йола командаш сало1аш, дешаратренировочни процесс аргайоаккхаш хилар. Х1аьта цхьацца йолча командай, царех я «Терек» а, цу юкъа РСФСР къамий Спартакиада яхьашка дакъа лаца дийзар.

Цудухьа са ца ла1ар вай команда футболистий ловзара 1етиъяд е цунах царна беркат даьйиад ала хала дар самардийнахьа С. Орджоникидзе ц1ераг1ча стадионе Краснодарерча «Кубаньца» цун хиннача в1ашаг1кхетар д1адоладалехьа. Из в1ашаг1кхетар геттара боккха принципальни лоарх1ам болаш дар. Цкъа-дале, цу командашта юкъера ловзараш массаза а яра спортивни къовсам латташ чакхдийнад, х1аьта шоллаг1а-дале, чемпионат чакхъяларгахьа лестача укх хана лакхерча лиге лоеза бокъо луш йола кхоалаг1а моттиг къувсача командашта юкъе я «Кубань» а «Терек» а. Ловзар доладалехьа «Кубань» турнирни таблице пхелаг1ча моттиге латтар, х1аьта «Терек» — ялхалаг1ча. Цу дерригне стадиона трибунаш т1анк аьнна хьалйизал х1ана бац аьний гулбеннача наха ловзар сакъердаме хургхиларта сатувса бокъо дора.

Краснодарера команда б1арчча хьанйццача футбольни говзало дика кхиннача спортсменех в1ашаг1техa, ер ма-йий аьнна ледере моттигаш йоацаш хилар бакъдир матча хьалхарча минуташа. Х1ана аьлча ц1аг1а ловзача хана ше массала а дена тайпара «Терек» шоай на1арашта хьнаре т1ате1ача оцаш цу г1уллакха шек боацилга хьахьекхар хьаьшаша.

Хьалхарча минуташка а дена цхьан команда на1арашкара воккх команда на1арашка юьл шерра тал1еш сашиа ярашш йола этакаш. Цудухьа юххьанца а дена гуш дир цхьатарра дика ловзача шиш командана юкъерча цу матче толам баккха денала ч1оаг1аг1а йолиов мара в1ашт1ехьдартдоацилга. Иштта хьалаш нийсденнача геттара боккха лоарх1ам болаш х1ама дар хьалхара гол чутохилга. Ловзара 5-ча минуте из караг1далера гарга кхаьчаяр «Терек». Хьаьший штрафной майда гаьна йоацуш шийга бургац хьалхьачача «Кубана» массеки защитники 1еха а ваь дика чакхийкхача О. Хохленкос теха бургап штангана уллув т1екхьаьдар.

Х1аьта хьаьший? Белгалдаккха доаг1а цхьадолча даькъе цар говзал фусамдаьй яра лакхаг1а хиииилга. Иштта цар дикаг1а доал дора бургаш. физически даькъе уж т1ехболаш санна хеталора. Цхьабакъда цу дийнахьа шоашкара ер ма-дий аьнна г1алат ца доалийташ дика лайаар «Терека» защитникаш. Кадай, технични, дег1а лакха болча «Кубана» форвардашта Ю. Семина, А. Плоткина, С. Андрейченкова, В. Батарина, кхыбараштa тешшаме дийкхар цар шоай на1арашта т1адсаг1а наьхъаш. Цудухьа В. Балахнина лоральче «Терека» на1арашта кхерим т1абоссаш еррига а 90 минута массеки мара моттиг хиланзар.

Х1аьта «Терека» атакаш тоъал ярег1а яр. Уж хоадаеш бургап каст-каста углови арееттар хьаьшаша. Иштта, 30-ча минуте цу матче, шеко йоацаш, т1ехдика лайзача О. Хохленкос угловой техача хьаьсий на1арашна кертаца хьалхара гол чутехар лакха хьалхураг1а кхоссаленнача Н. Калешина.

Шоллаг1ча тайме а саготде мукъа хиланзар болельщикаш. 57-ч минуте гаьннара ц1аьхха О. Хохленкос теха бургац В. Васильева лораеш хиннача на1арашка чуйккхачул т1ехьаг1а кхы а хьинарег1а ловза баьлар фусамдай. Х1аьта ловзар чакхдала цхьа ткъаьх минут йисача хана кхоалаг1а гол чутехар В. Колядкос а. Иштта счет 3:0 а йолаш котъяьлар «Терек». Цу коталоно турнирни таблица пхелаг1ча моттиге ьыкхар вай команда.

С. ПАРЧИЕВ.

Цу дийнахьа хьалхарча лиге хиина кхыдола в1ашаг1кхетараш иштта чакхдьннад:

«Торпедо» — «Жальгирис» — 1:1, СКА (Дона т1ара Ростов) — «Динамо» (Минск) — 0:0, «Таврия» — «Динамо» (Ленинград) — 3:3, «Металлург» — «Шинник» — 2:0, «Спартак» (Орджоникидзе) — «Крылья Советов» — 1:1, «Памир» — «Уралмаш» — 1:1, «Колхозчи» — «Кузбасс» — 0:2, «Нистру» — СКА (Одесса) — 0:1.

ТЕЛЕВИДЕНИ

23 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ». 8.35 — Гуйранан гимнастика. 8.55 — «АБВГДейка». [illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

24 СЕНТЯБРЬ
МАШИНАШ...
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ». [illegible]

РАДИО

23 СЕНТЯБРЬ

[illegible]

30 ШЕРА ЦХЬАН МЕТТЕ

Кингтогра чуйоаг1уча Октябрьски районерча № 5 йолча таьа чу дохи художественни, общественно - политически, 1алма-техническа, дешара, кхидола литературин. Гуш ма-хилара, адкха вай цхьан городе я цу тайпара литература дохкаш йола итташ тикаш. Цхьабахьа аз юшаш йолча тиха белха [illegible] цхьа х1ама да. Нийса тезьа итт шу дахнакхал укхаза заведующи йолаш Жегульская Александра Ивановна.

Къона йо1 йолаш 1948 шера еана укхаза Александра Ивановна. Цу хана денз [illegible] болх ший бол. [illegible]

Цхьан метте дукхахьа шерашка хьелнача къахьийгача Александра Ивановнан [illegible] сийлен грамоташ, мах бола совг1аташ. [illegible]

М. ГАДАЕВ,
хьехархо.

ФЕ ХИЛА

Урус - Мартане хилар из хатар. «Трансельхозтехника» доалахьара грузовой автомобила водитела М. Х. Исламбекова, сов ч1оаг1а хехка воаг1аш хиларах цуна доал де ца а воеаш, т1ак1ал1аьхехсай, кузов чу баг1аш вак а болаш 1ова автомобиль.

Наькъаг1а лелара правилаш т1а д1аяздаь латт, накъа т1арча хьалага хьажна харжа еза водитела скорость, аьнна. Из правила я мух мо масса воаг1аш говра т1аккхийтта хиинача «Жигули» яхача легковой автомобила водителa Г. И. Шетая йицъялийтар а. Цига говр йийна ца 1еш, машина т1а ваьг1а пассажир а вийнав, х1аьта водитела шийна тайп-тайпара човнаш хиннаи дег1а.

1алашмате дукха нарушенеш ю наькъа лостам ца гойтача ши никъ в1ашаг1кхетача моттигашка аьрдехьа д1алесташ е хьайзза юхаверзаш волча водитело цхьатарра бокъо йолча наькъаг1а дукхьала хьайоаг1ача е автехьа д1аьловзача транспортни средствана никъ ца луш хиларах.

Цу тайпара нарушенеш ьий водителаша В. М. Чернова, В. Ф. Карпищенкос, И. С. Умарова, И. А. Макиева, кхычар.

Д1адахача к1ираг1а республика наькъашка 70 зварий, 4 саг ве а вуьш, 42 сага човнаш а хулаш.

Нохч-Г1алг1ай АССР
МВД ГАИ.

Хаоттам

Тахан республике г1оллаг1 Грозненски хуьлалуш моржаш а йолаш. Йочуш а йоцаш, зхьалхараа секунде 5—10 метр ч1оаг1а мух я хьехаш хилен фегара температура республике 17—22, Грозне 19—21 градус йовхал болаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмеа хувцалуш моржаш а йолаш, йочуш а йоцаш, тайп-тайпара ог1ешашкахьара секунде 3—7 метр ч1оаг1а мух а хьехаш хилен фегара температура буьйсана 8—13, дийнахь 20—25 градус. йовхал хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-г1а этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-98; редакторе зам. — 3-39-11; бехктокхана секретара — 3-34-38; партийни вахаран культуран отделан — 3-61-48; промышленносте отдела — 3-42-30; юрта бахаман отдела — 3-42-28; кехаташ отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректоре — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-98; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-48; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка.

СФ05279. «Грозненский рабочий» издательствон типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 6734.